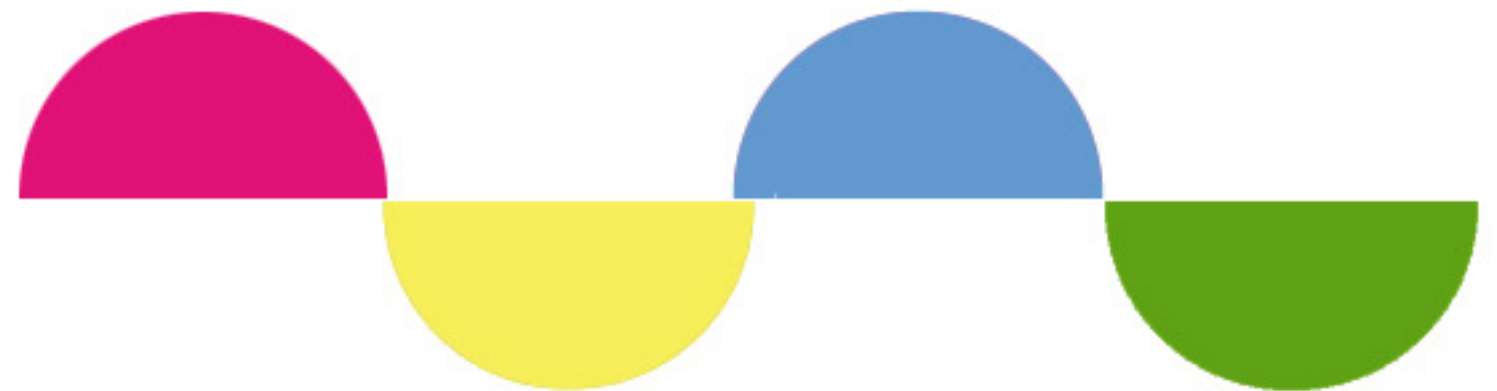

POOLEKS INTO HALVES

Eesti Maaülikool
Põllumajandus- ja keskkonnainstituut
Kati Markus
Bakalaureuse lõputöö erialal
Keskkonnaplaneerimine ja maastikukujundus
Juhendaja Peeter Vassiljev, MSc
Tartu 2018

Eesti Maaülikool Kreutzwaldi 1, Tartu 51014		Bakalaureusetöö lühikokkuvõte	
Autor: Kati Markus		Õppekava: Keskkonnaplaneerimine ja maastikukujundus	
Pealkiri: Pooleks			
Lehekülgi: 43	Jooniseid: 46	Tabeleid: 0	Lisasid: 0
Osakond: Põllumajandus- ja keskonnainstituut Uurimisvaldkond:T250 Juhendaja(d): Peeter Vassiljev Kaitsmiskoht ja aasta: Tartu 2018			
Käesolevas bakalaureusetöös on loodud uus kujundus Tartu kesklinnas asuvale Turu tänavale. Töö eemärkideks oli muuta Tartus asuv Turu tänav jalakäijatele atraktiivsemaks ja nende poolt rohkem kasutatavaks, nagu seda on Turu tänav vastastänav Vabaduse puistee. Ala analüüsist selgusid tänavaprobleemid ja väärtused. Läbi kontseptsiooni, milleks oli Turu tänav ja Vabaduse puistee kohtade võrdlus, selgusid väärtused, mis võiksid ka Turu tänaval olemas olla. Sellest lähtudes valmis Turu tänavale uus kujundus.			
Märksõnad: Turu tänav, Tartu			

Estonian University of Life Sciences Kreutzwaldi 1, Tartu 51014		Abstract of Master's Thesis	
Author: Kati Markus		Specialty: Landscape architecture	
Title: Into halves			
Pages: 43	Figures: 46	Tables: 0	Appendixes: 0
Department:Institute of Agricultural and Environmental Sciences Field of research:T250 Supervisors:Peeter Vassiljev Place and date: Tartu 2018			
In bachelor thesis are made new design for Turu street, which is located in Tartu city centre. Aims of current bachelor thesis was to change Tartu Turu street more attractive for pedestrians and more used by them as it is Turu street opposite street Vabaduse avenue. From area analysis came out street's problems and values. Through the concept scheme, which was Turu street and Vabaduse avenue places comparison, appeared values, what would exist on the Turu street design too. On this basis completed new design of the Turu street			
Keywords: Turu street, Tartu			

Lihtlitsents lõputöö salvestamiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks ning juhendaja(te) kinnitus lõputöö kaitsmisele lubamise kohta

Mina,Kati Markus
(20.10.1996)

1. annan Eesti Maaülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud lõputöö
Turu tänava kujundus,
mille juhendaja on Peeter Vassiljev,
- 1.1. salvestamiseks säilitamise eesmärgil,
  - 1.2. digiarhiivi DSpace lisamiseks ja
  - 1.3. veebikeskkonnas üldsusele kättesaadavaks tegemiseks
- kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomand isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Lõputöö autor _____
allkiri

Tartu,

Juhendaja(te) kinnitus lõputöö kaitsmisele lubamise kohta

Luban lõputöö kaitsmisele.

_____
(juhendaja nimi ja allkiri)

_____
(kuupäev)

_____
(juhendaja nimi ja allkiri)

_____
(kuupäev)

Sissejuhatus **3**
Asukoht **4**
Olemasolev olukord **5-7**
Analüüs Visuaalsed barjäärid **8**
Analüüs Ligipääs jõele **9**
Analüüs Kasutajad **10**
Analüüs Inimeste vaba aja veetmise võimalused avalikel haljasaladel **11**
Analüüs Jalakäijate liikumissuunad **11**
Analüüs Vabaduse puiestee ja Turu tänava maamärgid **12**
Analüüsi kokkuvõte **13**
Kontseptsioon **14-17**
Kujundusplaan **18-19**
Kujundusplaan Roheühendused Karlovaga **20**
Lõiked Roheühendused Karlovaga **21**
Kujundusplaan Ühendus Kesklinnaga **22**
Kujundusplaan Plats **23**
Lõige Plats **24**
Lõiked Ühendus jõega **25**
Haljastuse kontseptsioon Botaanikaaed vol 2 **26**
Botaanikaaed vol 2 Pinnakattetaimed ala **27**
Botaanikaaed vol 2 Püsilillede istutusala **28**
Botaanikaaed vol 2 Lilleaas **29**
Protsessi plaan **30**
Detailid Platvorm **31**
Detailid Allee pink **32**
Detailid Allee äärse ala pink **33**
Detailid Jalakäijate tänava pink **34**
Haljastusplaan Jalakäijate tänava pink **35**
Haljastusplaan Püsilillede istutusala **36-37**
Vertikaalne planeerimine **38-39**
Kokkuvõte **40**
Kasutatatud allikad **41-43**

SISSEJUHATUS

Käesolev bakalaureusetöö on koostatud Eesti Maaülikooli keskkonnaplaneerimise ja maastikukujunduse eriala lõputöök aastal 2018.

Töö ülesandeks on tegelda Tartus asuva Turu tänava osaga ja leida tänavale uus ning toimiv lahendus.

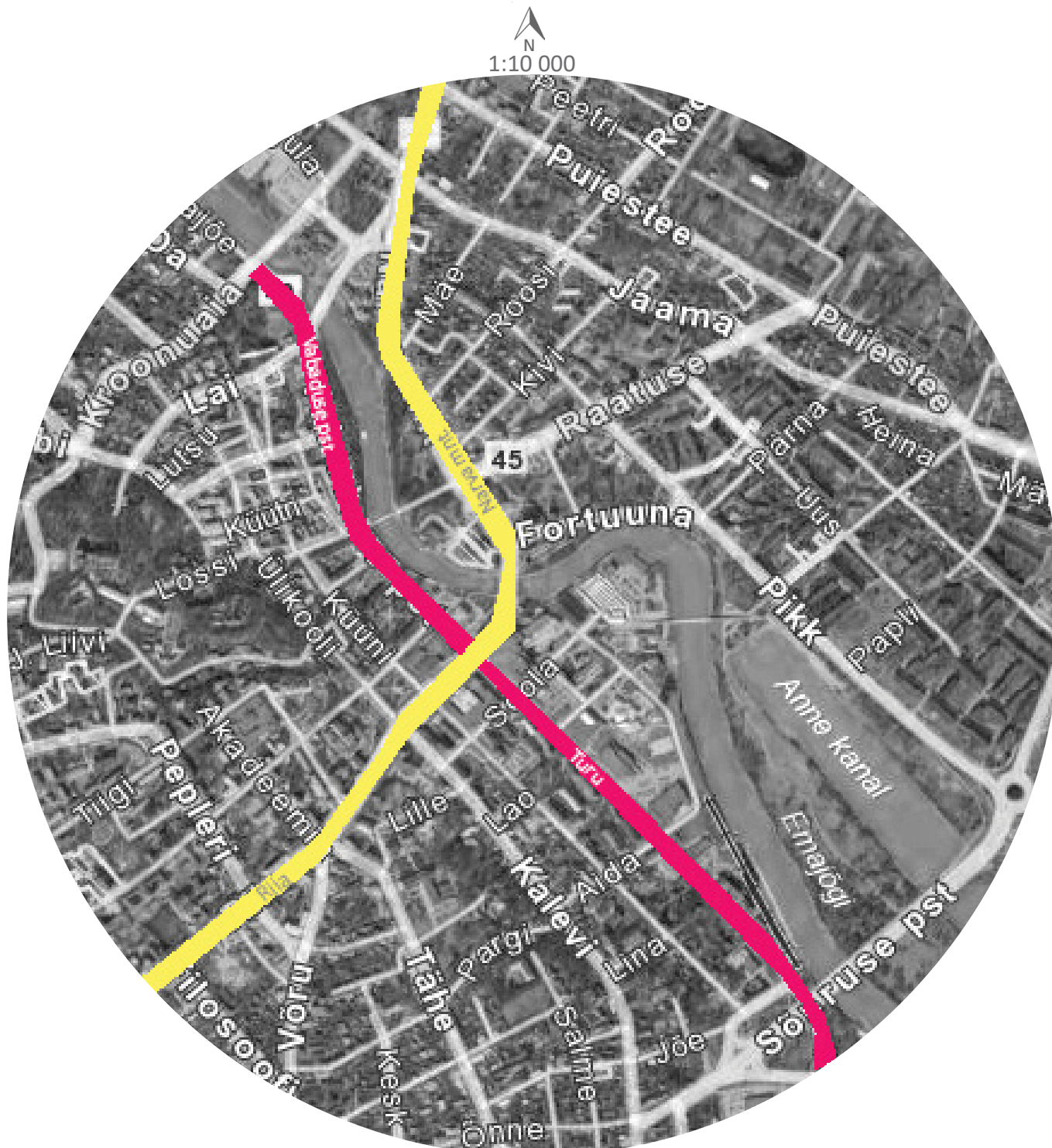
Töö eemärgiks on muuta Turu tänav samamoodi jalakäijatele atraktiivsemaks ja nende poolt rohkem kasutatavaks, nagu seda on Turu tänava vastastänav Vabaduse puiestee. Uus lahendus muudab Turu tänava üldpilti sõbralikumaks ja toob alale uusi funktsioone ning ruume kergliiklejatele.

Antud lõputöö esimeseks osaks on ala analüüs, mille käigus selgusid tänava probleemid ja väärtused. Sellest lähtuvalt valmis kontseptsioon ja tänava uus kujundus.

Töö valmis õppejõudude Peeter Vassiljev ja Gloria Niin abiga.

ASUKOHT

Joonis 1. Tartu peatänavad
(Maa-amet)

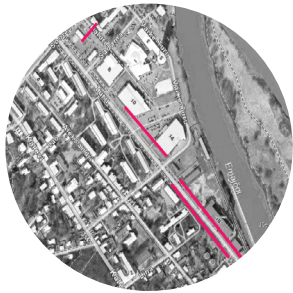
Tartus on kaks peatänavat, mis omavahel Tartu kesklinnas ristuvad. Üheks peatänavaks on Riia maantee, mis jätkub Narva maanteega. Teine on Vabaduse puiestee, mille teiseks pooleks on projekti alaks olev **Turu tänav**. Vabaduse puiestee ja selle ümbrus on inimeste poolt rohkem kasutatavad ja sinna on loodud rohkem võimalusi jalakäijatele kui Turu tänaval.

Joonis 2. Projektiala asukoht
(Maa-amet)

Töö alaks on osa Tartus asuvast **Turu tänavast** - Vabaduse puiesteest Sõpruse sillani. Tänav asub Tartu südames ja läbib **Karlova** ja **Kesklinna** linnaosaid. Turu tänava asukoht on soodne, sest see asub **Emajõe ääres** ja linnaosades, kus elab ja liigub igapäevaselt väga palju inimesi. Hetkel on Turu tänava ümbrus kergliiklejate poolt vähe kasutatav, sest puudub ruum inimestele. Tänav on tiheda liiklusega ja seda kasutavad paljud autod ja ühistransport.

OLEMASOLEV OLUKORD

Foto 1. Turu tänava vasak pool

Foto 2. Turu tänava parem pool

Vasakult poolt jääb tänava äärde rehvitöökoda ja **Tartu keskkatlamaja** hooned. Katlamaja ala on inimeste jaoks piiratud ja takistab vaadet ning ligipääsu Emajõe. Alates 2001. aastast kuulub keskkatlamaja ettevõttele **Fortum AS**, kes on otsustanud lagunenenud keskkatlamaja sulgeda, hooned lammutada ja kinnistu müüki panna (Fortum Tartu).

Tänavateine pool algab hotell Hansa hoonete ja autoesindusega.

Peale selle asuvad seal **kütusemahutid**, mida enam ei kasutata ja mille ümbrus on piiratud aiaga.

Samuti asub sellel pool teed **kunagine nakkushaigla** kompleks, mille peamaja on tabanud mitmel korral tulekahju ja ka teised hooned alal on räämas olekuga. Hooned on planeeritud restaureerida (Tartu Postimees 2017). Kompleksi ümbritseb aed, kuid kohalikud ja Lina tänava kooli õpilased kasutavad seda ala bussipeatusesse käimiseks. CLEO kokteilibaari hoone seisab hetkel tühjana.

OLEMASOLEV OLUKORD

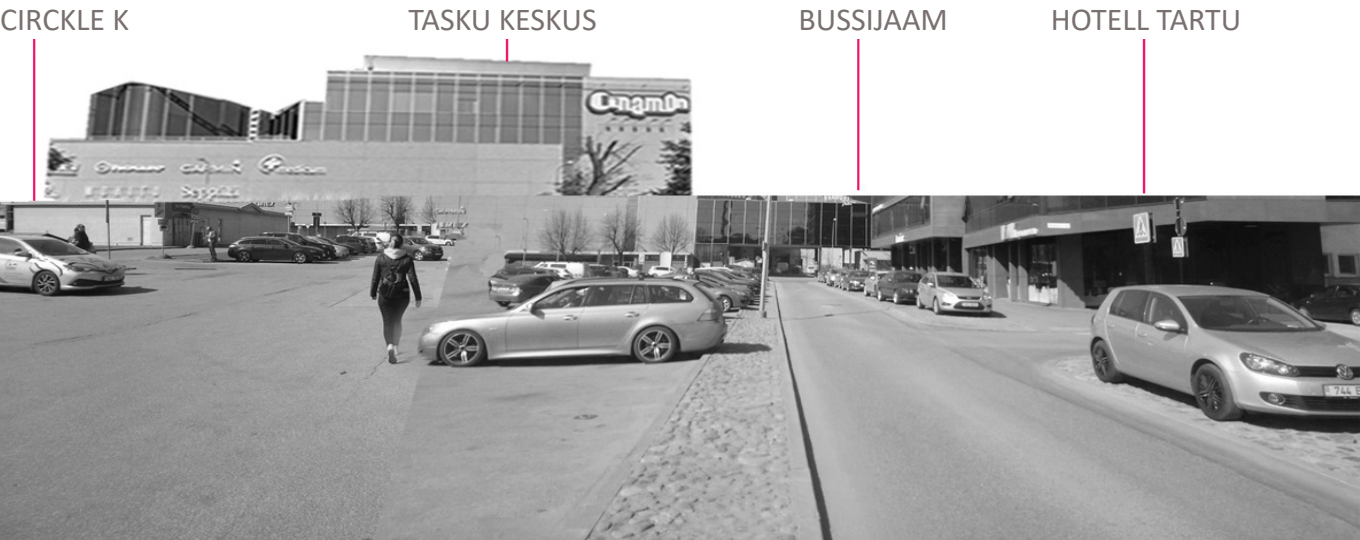

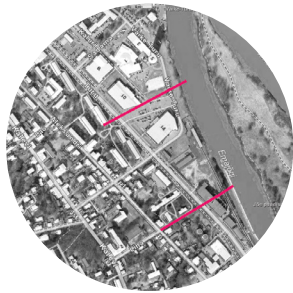
Foto 3. Circkle K ja hotell Tartu vaheline ala

Kesklinna poolel ümbritsevad tänavat mitmed ostukeskused ja avalikud hooned - **Zeppe-
lin, Aura veekeskus, AHHA teaduskeskus, Tigutorn, spordihoone, McDonald's, Circkle
K, Tasku keskus, Tartu bussijaam ja Kvartal.**
Vasakul pool tänavat on mõned mitmekorruselised korterelamud.

Foto 4. Aura ja Zeppelini vahelise ala autoparkla

OLEMASOLEV OLUKORD LÕIKED

Joonis 3. Lõige olemasolevast olukorrast Aura ja Zeppelini vahelisel alal

1:500

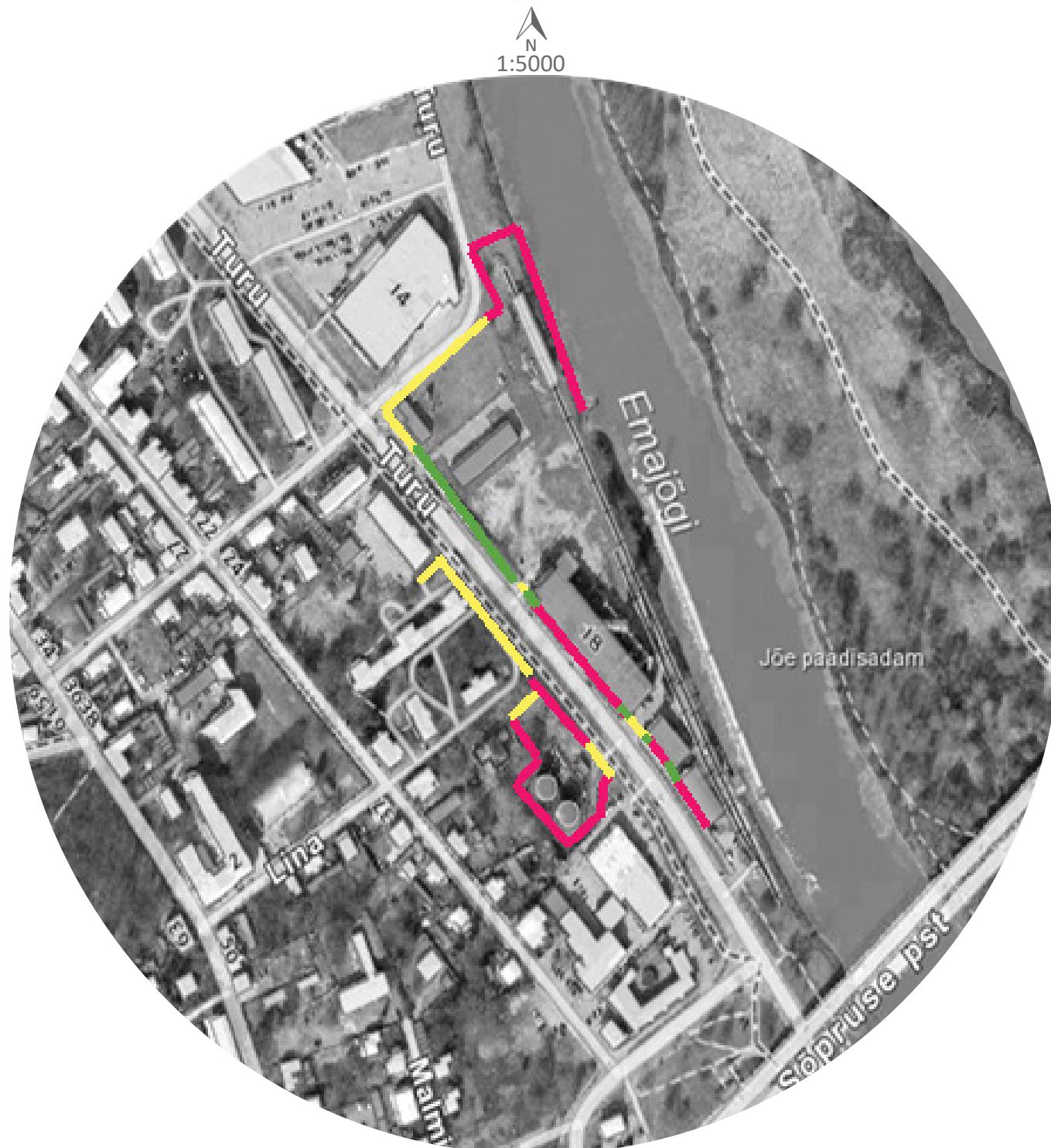

Joonis 4. Lõige olemasolevast olukorrast vanade majade ja katlamaja alal

1:500

ANALÜÜS

VISUAALSED BARJÄÄRID

Joonis 5. Visuaalsed barjäärid Turu tänaval
(Maa-amet)

- - vaadet piirav barjäär
- - läbipaistev barjäär
- - hekk

Foto 5. Visuaalsed barjäärid Turu tänaval

Antud kaardile on märgitud **Turu tänava visuaalsed barjäärid**. Turu tänaval liigeldes võib tähele panna, et vaadet piiravad erinevad aiad, hekid ja katlamaja hoonekompleksid. Vaade puudub ka Emajõe.

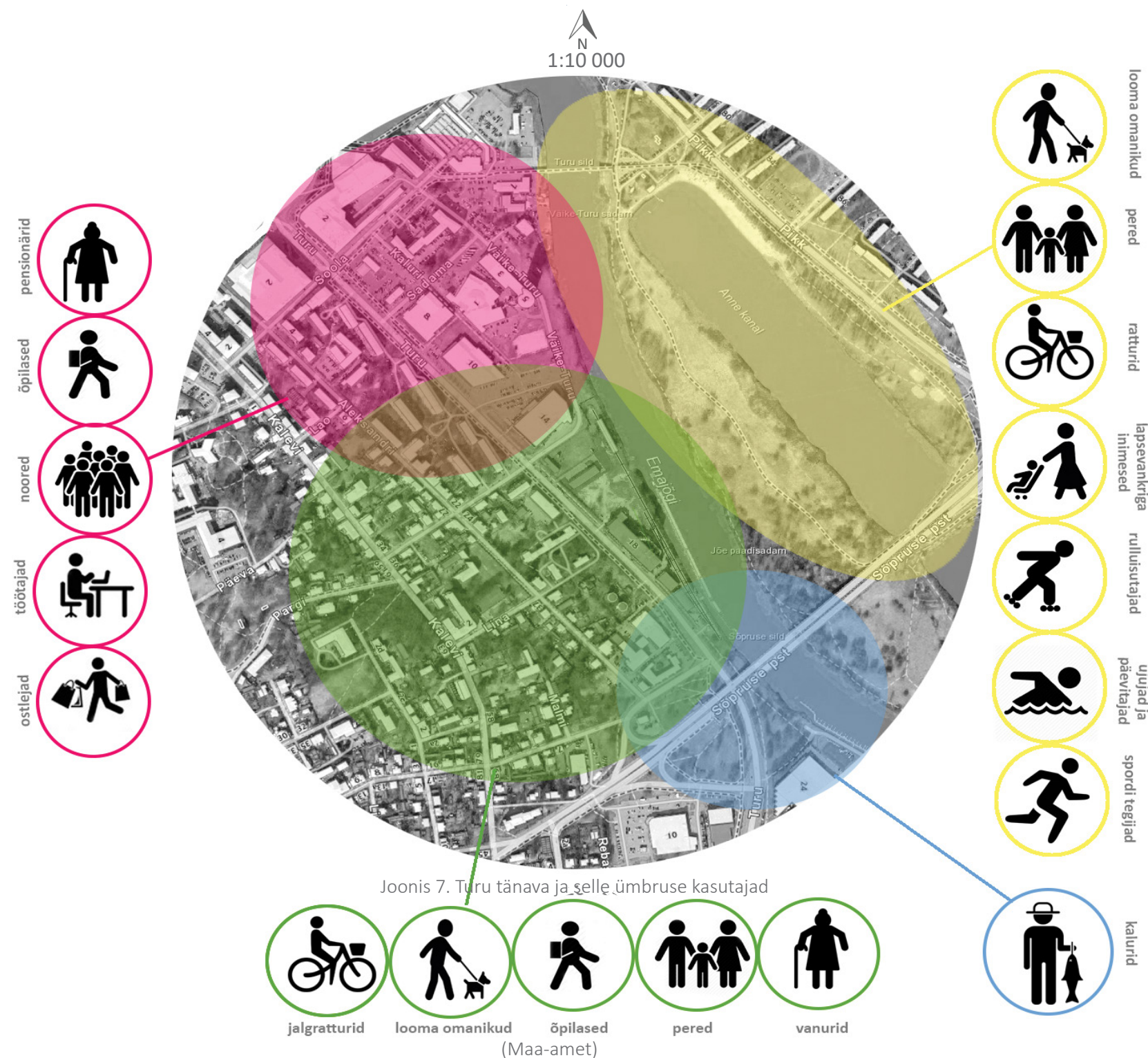
ANALÜÜS LIGIPÄÄS JÕELE

Kaardile on märgitud **ligipääsetavus Emajõe Tartu kesklinnas** ja selle ümbruses. Analüüs näitab, et kõikidel teistel tänavatel on ligipääs jõele olemas, aga Turu tänaval see **puudub**. Suur osa ligipääsmatusest on tingitud katlamaja ja Fortumi alast. Sõpruse silla poolses tänava otsas on sadam, millele ligipääs on samuti tavainimesele piiratud. Teistel tänavatel on ligipääs loodud erinevate platvormide ja kergliiklusteedega.

ANALÜÜS KASUTAJAD

Joonis 7. Turu tänava ja selle ümbruse kasutajad

Analüüsil on välja toodud Turu tänava erinevate piirkondade ja üle jõe asuva ala **põhilised kasutajad**. Tänav on kaardil jaotatud kolmeks piirkonnaks: **Kesklinn, Karlova ja sadamate ala**. Ära on märgitud ka teisel pool jõge asuva Anne kanali ümbrust kasutavate inimeste grupid. Kasutajad on märgitud alale vaatlemise tulemusena.

Kesklinna alal on kasutajateks vanemad inimesed, (üli)õpilased, noortekambad, kontorites töötajad ja ostlejad. Vanemad kasutajad külastavad tavaliselt turgu ning kaubanduskeskuseid. (Üli)õpilased satuvad keslinna tihti otse peale kooli. Noortekambad kasutavad Kesklinnas vaba aja veetmiseks kaubanduskeskuseid, haljasalasid ja muud linnaruumi. Kuna Kesklinnas on palju ärihooneid ja büroosid, on kasutajateks nendes töötavad inimesed. Ostukeskustes on enamasti inimesed, kes on tulnud sealt midagi ostma/vaatama.

Karlova kasutajateks on põhilised selle linnaosa elanikud. Nendeks on nii nooremad kui vanemad inimesed. Karlovas on ka palju jalgratastega sõitjaid ja inimesi, kes jalutavad oma lemmikloomadega.

Turu tänav on kasutatav **paadiomanike ja kalameeste** poolt, sest alal asub sadam.

Üle jõe **Anne kanali ümbrus** on tihedalt kasutatud tervisesportlaste, loomaomanike ja lastega perede poolt.

VABA AJA VEETMISE VÕIMALUSED AVALIKEL HALJASALADEL

Joonis 8. Kergliiklusteed ja haljasalad Turu tänava ümbruses

Analüüsilt on näha kergliiklusteed, funktsioonidega haljasalad ning alad, mis on hetkel tühjad rohuplatsid ja ilma funktsioonideta. Funktsioonidega haljasalade all on silmas peetud alasid, kus on loodud inimestele teid, pinke ja muid rajatisi. Analüüs näitab, et funktsioonidega alad jäävad rohkem **teisele poole jõge ja Vabaduse puistee poole** ja võimalikud rohealad **Turu tänava** lähedusse. Analüüsilt paistab välja ka see, et Karlovas on **vähe** avalikke haljasalasid.

ANALÜÜS JALAKÄIJATE LIIKUMISSUUNAD

Joonis 9. Inimeste liikumine Turu tänava ümbruses

Kaardile on märgitud kergliiklejate põhilised **liikumissuunad** ja kohad, kus oleks **loogiline liikumise jätk** või kus on jalakäijatel **liikumisega probleeme**.

Näiteks on Keslinnas Circle K ja hotell Tartu vaheline ala autosid täis ja inimestel on seal ohtlik ja raske liikuda, kuigi jalakäijate tänavalt **bussijaamani** oleks potentsiaalne liikumissuund.

Problemaatiliseks liikumissuunaks on ala **Lina tänava kooli ja bussipeatuse vahel**, kus asub praegu põlenud maja ja teised räsitud välimusega hooned. Õpilased kõnnivad hetkel sealtkaudu bussipeatusesse.

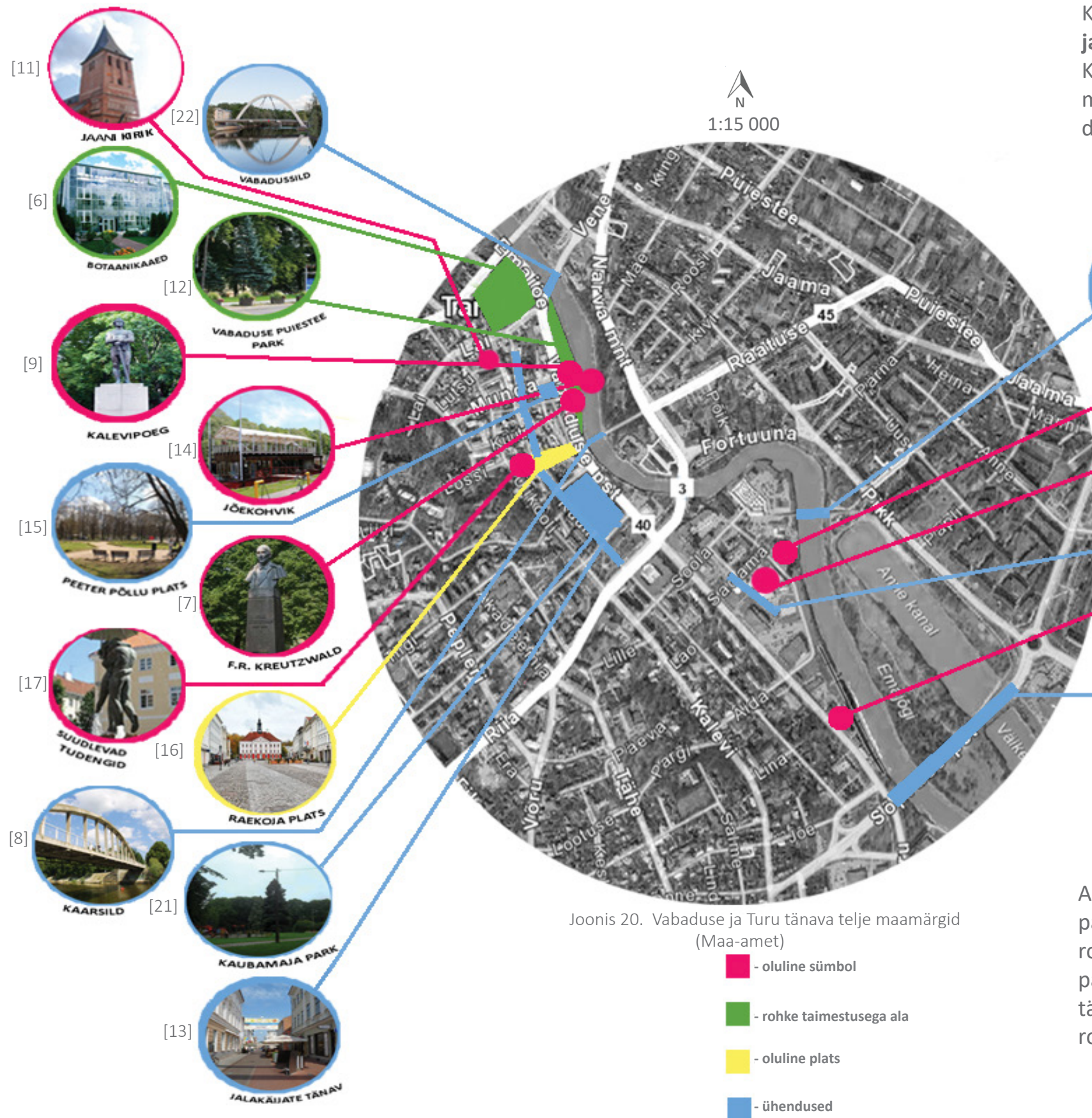
Inimestele hetkel ligipääsmatu koht Turu tänaval on **jõeäärne ala**.

ANALÜÜS

VABADUSE PUIESTEE JA TURU TÄNAVA MAAMÄRGID

VABADUSE PUIESTEE

Kaardile on märgitud kohad, mida on näha, kui sõidad/kõnnid läbi **Vabaduse ja Turu tänava telje**.

Kohad on jaotatud tähtsateks sümboliteks (silmapaistvad hooned, monumendid, skulptuurid), rohke taimestusega aladeks, oluliseks platsiks ja ühendusteks (sillad, jalakäijate tänavad, roheühendused).

TURU TÄNAV

Joonis 20. Vabaduse ja Turu tänava telje maamärgid (Maa-amet)

Analüüsilt on näha, et **Vabaduse tänaval on rohkem kohti**, mis silma paistavad. Samuti on Vabaduse puiestee ja selle ümbrus kergliiklejate poolt rohkem kasutatud kui Turu tänav. Ka ligipääs jõe on Vabaduse puiesteel parem. Vabaduse puiesteel on mitmeid monumente, samal ajal kui Turu tänaval pole ühtegi. Vabaduse puiesteel on mitmeid rohealasid, parke ning roheühendusi.

ANALÜÜSI KOKKUVÕTE

Analüüsi kokkuvõttest selgus, millega peaks Turu tänavat kujundades arvestama.

Alal on palju aedu ja hooneid, mis **piiravad vaadet** ning tänaval **puudub vaade Ema-jõe**. Enamus nendest visuaalsetest barjääridest on aiad rajatiste ümber, mis pole enam kasutuses või mahajäetud katlmaja hooned.

Inimestele **pole** loodud tänaval **kontakti jõega**.

Igapäevaselt elab ja kasutab tänava ümbrust **suur hulk erinevaid inimesi**. Turu tänaval võiks olla ruum neil kuskil peatumiseks ja kergliiklemiseks.

Turu tänav on oluline paik **kaluritele ja paadiomanikele**, sest alal on sadam.

Kuna Karlova piirkonnas on **vähe avalikke haljasalaid**, siis on Turu tänav potentsiaalne koht, kuhu Karlova inimesed oma vaba aega saaksid veetma tulla. Samuti peaks olema Turu tänaval **hea ühendus Karlovaga ja Kesklinnaga**, et tänavat tuleks kasutama rohkem inimesi.

Selgus, et Turu tänava vastastänaval **Vabaduse puiesteel** on inimestel rohkem näha/teha, kui seda praegu on Turu tänava piirkonnas.

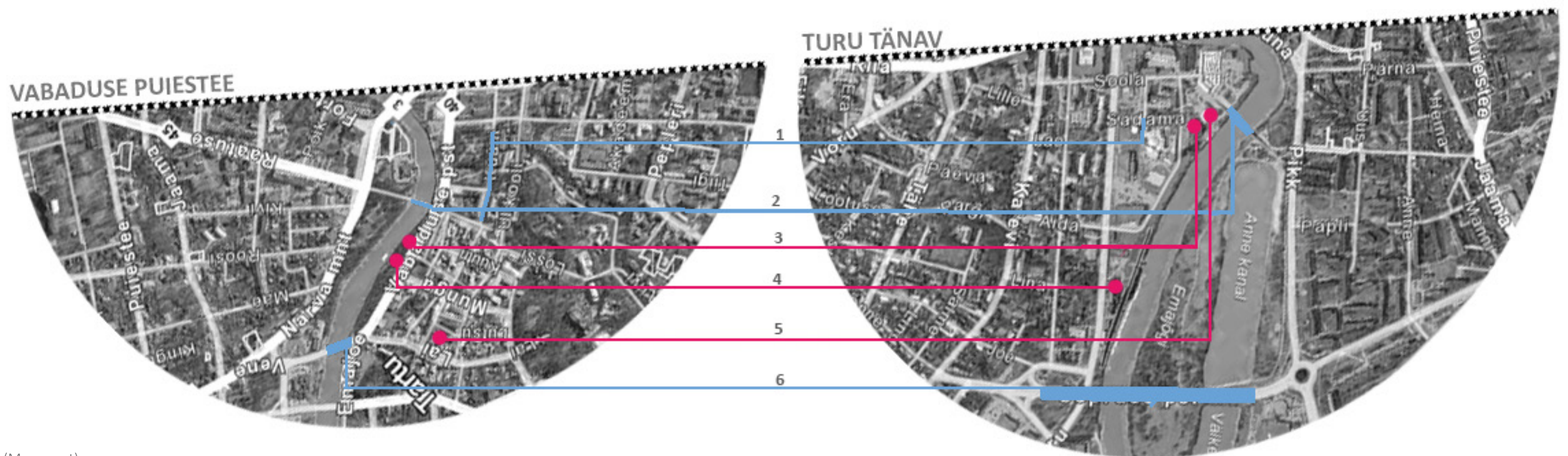

Joonis 21. Analüüsi kokkuvõtte skeem

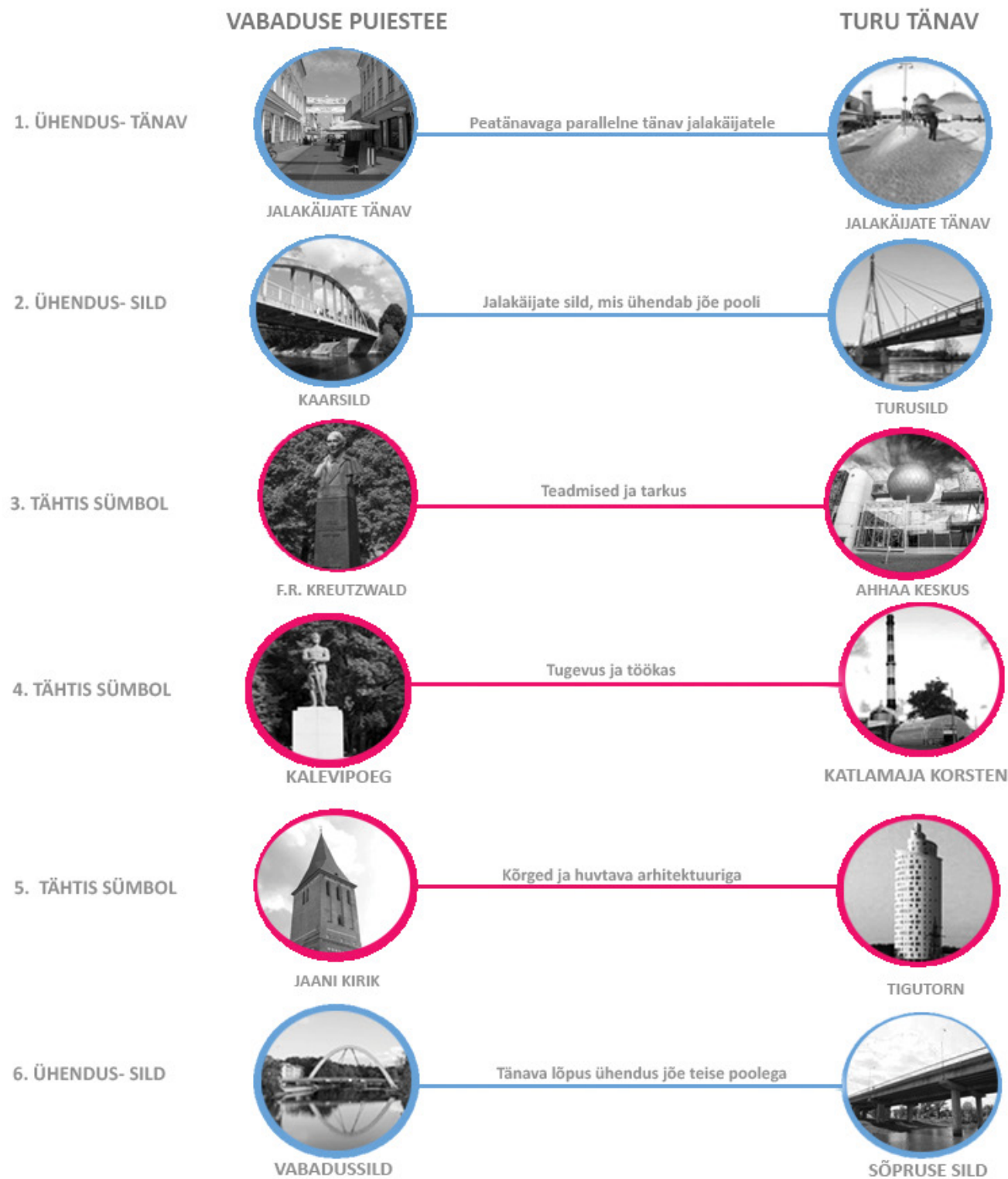
KONTSEPTSIOON

Kontspetsioonplaani aluseks on Turu tänava ja Vabaduse puiestee kohtade analüüs. Kontseptsioon koosneb kahest osast. Esimeseks osaks on välja toodud elemendid, mis on mõlema tänava puhul omavahel võrreldavad.

(Maa-amet)
Joonis 22. Kontseptsioon 1.1

KONTSEPTSIOON

Joonis 23. Kontseptsioon 1.2

1. Mõlemal tänaval on lähiümbruses **jalakäijate tänav**, mis on paralleelne peatänavaga. Vabaduse puiesteel on jalakäijate tänavateks **Küüni ja Rüütli** tänavad. Turu tänaval asub jalakäijate tänav **Ahhaa** keskuse ja **Aura** ujula vahel.

2. Mõlemal tänaval on olemas **jalakäijate sild**, mis ühendab jõe erinevaid pooli üksteisega. Vabaduse puiesteel on selleks **Kaarsild** ja Turu tänaval **Turusild**.

3. **F.R.Kreutzwald** oli Eesti teadlane, kirjanduse looja, publitsist, rahvalalgustaja ja luuletaja (Eesti Kirjandusmuuseum). "**AHHAA** on teaduskeskus, mille eesmärk on väärtustada õppimist ning selle põhiülesanne on teaduse tutvustamine laiale avalikkusele (Teaduskeskus AHHA)." Neid mõlemaid võib pidada **tarkuse** ja **teadmiste** sümboliteks.

4. **Kalevipoeg** on Eesti suurkuju, kes oli töökas. Ta kündis maad ja võitles sissetungivate vaenlastega (Eesti Kirjandusmuuseum). **Katlamaja korsten** on Tartu linna üks suurimaid ehitisi, mis töötas Tartu linna keskkütte jaoks (Fortum Tartu). Mõlemad sümboliseerivad **jõudu ja töökust**.

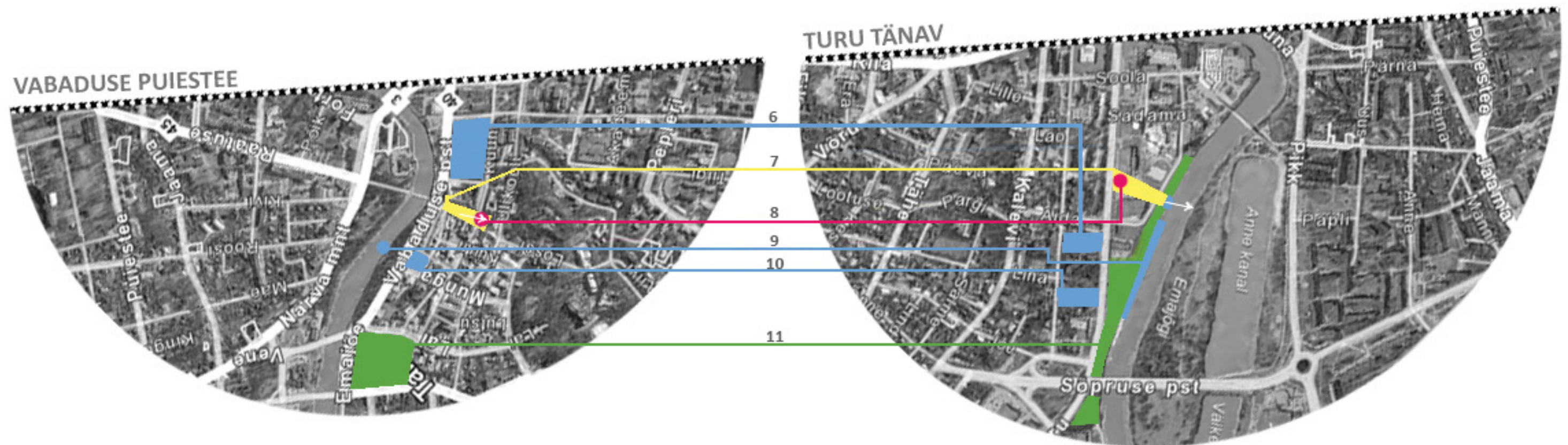
5. **Jaani kirik** on üks Eesti keskaegse gooti arhitektuuri tähtseid ning ainulaadne oma terrakotaskulptuuride kogu poolest (Kultuurimälestiste riiklik register). **Tigutornil** on teokarbi struktuuri meenutav spiraalne põhiplaan (Nordecon). Mõlemad ehitised on silmapaistvad oma **arhitektuuri ja kõrguse** poolest.

6. Mõlema tänava lõpus on **sillad**, mida kasutavad nii autod kui inimesed. Sillad on ühendusteks jõepoolte vahel. Vabaduse puiesteel on **Vabadussild**, mis ühendab Laia tänavat Vene tänavaga. Turu tänaval on **Sõpruse sild**, mis kulgeb üle Anne kanali ja Emajõe.

KONTSEPTSIOON

Kontseptsiooni teises pooles on Vabaduse puiestee kohad, mis on Turu tänaval puudu. Kontseptsiooniga on leitud alad Turu tänaval, kus võiksid paikneda sarnase eesmärgiga kohad/elemendid nagu Vabaduse puiesteel.

(Maa-amet)
Joonis 24. Kontseptsioon 2.1

KONTSEPTSIOON

6. ja 10. Vabaduse puiesteel on mitmeid **parke**, mis ühendavad tänava ühte poolt teisega. Inimesed kasutavad neid kohti põhiliseks läbikäimiseks või korraks peatumiseks.

Turu tänaval **puudub** tänava keskel hea ühendus Karlovaga. Inimesed kasutavad praegu Aleksandri tänavalt Turu tänavale jõudmiseks vana nakkushaigla kompleksi ala. Tänaval on aga mitmeid kohti, mida enam ei kasutata ja mis oleksid potentsiaalsed kohad ühenduseks.

7. ja 8. Vabaduse puiesteel on **Raekoja plats**, mille **fookuspunktiks** on platsi ääres asuv Tartu Raekoda. Platsil korraldatakse laatasid, pidustusi ja kontserte. Igapäevaselt külastab platsi suur hulk inimesi. Raekoja plats on ümbritsetud hoonetega, mille vahelt avaneb **vaatekoridor** Kaarsillale. Raekoja ees on Suudelevate Tudengite **skulptuur**.

Turu tänaval sobib platsi asukohaks kõige paremini hetkel parklana kasutatav ala **Aura ja Zeppelini vahel**. Sellel alal on olemas juba platsile iseloomulik **struktuur** ja ümbritsevad maakasutusfunktsioonid on avalikku laadi. Sobivaks on ka hea vaade ja teljelisus üle jõe on samuti hea väljaku plussiks.

9. Vabaduse puiesteel on inimestel parem **kontakt jõega** kui Turu tänaval. Vabaduse puiesteel on selleks loodud inimestele kergliiklusteid jõe äärde, platvorme ja seal asub Sisevete Saatkond ehk ujuv jõekultuurikeskus (Ema-jõe lodjaselts). Turu tänaval pole hetkel loodud jõele juurdepääsu.

11. Vabaduse puiesteel on **rohke taimestusega aladeks** näiteks botaanikaaed ja park tänava ääres jõe kõrval. Turu tänaval on ruumi inimestele vähe ja avalikud haljasalad puuduvad. Potentsiaalne koht selleks oleks kasutusele võetud **katlamaja** hooned ja selle ümbrus.

KUJUNDUSPLAAN

Kujunduse eesmärgid selgusid läbi analüüsi ja kontseptsiooni.

Analüüsides tuli välja, et Turu tänavale oleks vaja luua kergliiklejatele hea **ühendus Karlova ja Kesklinnaga**, sest kohati on mõndades kohtades sellega probleeme, kuigi potentsiaalsed liikumissuunad on olemas.

Kontseptsioonist selgus, et Turu tänaval võiks olla Raekoja platsi sarnane **esinduslik plats** ning selleks on olema tänaval sobiv koht.

Turu tänaval võiks olla **rohkem maamärke**, milleks võiksid olla näiteks skulptuurid või monumendid, sest hetkel pole antud tänaval ühtegi.

Kujundusega tuleks lõhkuda **barjäär inimeste ja Emajõe** vahel ning luua vaated ja ligipääs jõele. Alal ja selle läheduses puudub hetkel avalik haljasala ning jõearne ala oleks selleks soodne koht.

Kujunduse põhieesmärgiks on muuta Turu tänav kergliiklejate poolt rohkem kasutatavaks ja luua rohkem ruumi inimestele.

Turu tänava uues kujunduses on arvestatud olemasoleva “Puutänav” planeeringuga ja nakkushaigla kliiniku alal asuvate hoonete renoveerimisega (Puu tänav 2017) (Tartu Postimees 2017).

Turu tänava kujundusega on säilitatud seal enne asunud **sadama ala**. Sinna on juurde tehtud sadamat teenindav **hoone ja paadisild**. Hoonele saab vajadusel autoga ligi laiemal kergliiklustee kaudu. Paadisillale saab kahe kaldtee kaudu, millest üks kulgeb mööda kallast. Sõpruse silla kõrval on slipp, kust saab vajadusel paate jõkke transportida. Alal säilib **katlamaja korsten**, sest see on tähtis maamärk ja kasutatav orienteerumiseks Tartu linnas.

Ühendused Karlovaga on loodud kohtadesse, kus varem olid enam mitte kasutuses olevad hooned/rajatised. Kesklinna-poolsem ühendus on alal, kus asus Cleo kokteilibaar, mille hoone seisis tühjana. Sõpruse silla poolisel ühendusel olid vanad kütusemahutid, mida enam ei kasutata. Lihtsama ja ohutuma sõidutee ületamise jaoks on ühenduste lõpus ülekäigurajad ja Turu tänava sõidutee keskel ohutussaared. Ohutussaared muudavad ka autotee kitsamaks ja aeglustavad liiklust.

Esinduslik plats on loodud Aura ja Zeppelini vahelisele autoparkla alale. Platsilt saab alguse Turu tänava jalakäijate tänav ja see soosib läbikäidavust jalakäijate poolt. Ala on platsi jaoks sobiv struktuuri poolest ja plats asub sõidutee ääres. See muudab platsi avalikumaks ja sellel toimuv on ka autodega liiklejatele näha.

Selgema struktuuri piiritlemiseks on platsi ühes ääres uus ärihoone. Platsile ja üle jõe asuvale alale on rajatud kaheosaline monument.

Et vältida platsil autoliiklust, on kujundusega ära lõigatud osa Väike-Turu tänavast. Linnaliinibussid saavad sõita Turu peatusesse Sadama tänava kaudu. Tigutorni ja uue ärihoone taguse parklani Väike-Turu tänav säilib. Samuti säilib see Zeppelini taga kaubaautode jaoks.

AHHAA kõrval olevale jalakäijate tänavale on tehtud **pikendus bussijaamani**. See muudab kergliiklejatel liikumise ohutumaks ja mugavaks. Samuti toob see platsile ja Turu tänavale rohkem inimesi, kui ühendus on parem. Kergliiklusteel on eraldatud inimesed ja autod, sest McDonald’i esine ala on mõeldud ainult inimestele ja tagumine ala parkimiseks.

Kogu tänava ääres on loodud inimestele võimalus **jõe juurdepääsuks**. Kogu ala läbib jõearne kergliiklustee. Alale on loodud jõepealseid platvorme ja säilitatud on sadam. Jõe äärde on Vabaduse puiesteelt toodud Turu tänavale üle kiikumise funktsioon. Vabaduse puiesteel saab kiikuda jõulude ajal raekoja platsil “Kiigemetsas”. Samuti on kiiged olemas Atlantise esisel alal.

Turu tänaval asuvad kiiged püsililled haljasalal vaatega jõele.

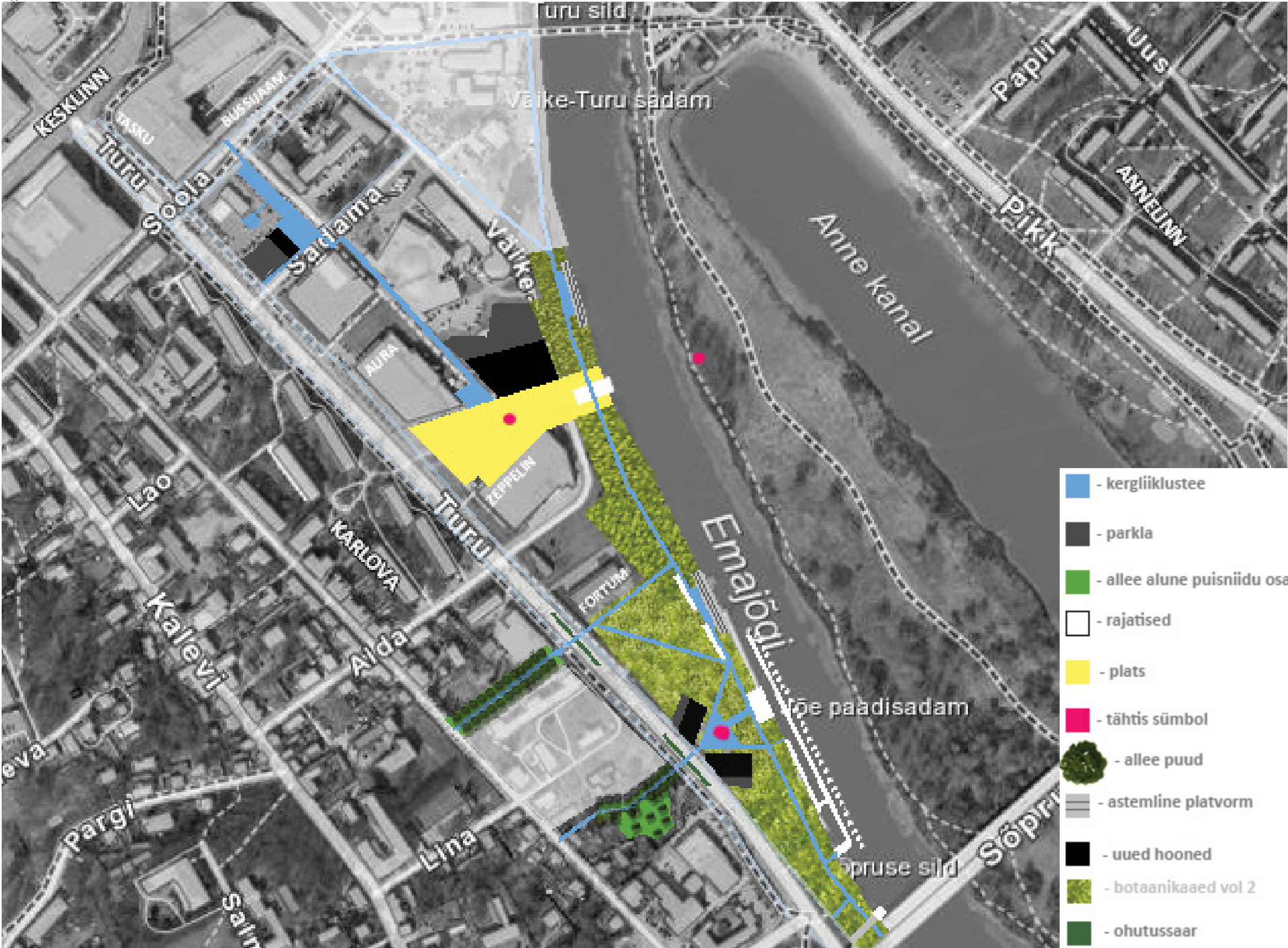
Liigirikas haljasala (botaanikaaed vol 2) läbib tervet jõearset ala. Taimestusega on jagatud ala kolmeks osaks - pinnakattetaimed, püsililled ja lilleaas. Taimestuse tüüp algab kesklinna poolt tulles madalamast ja lõpeb Sõpruse silla juures kõrgematega.

Alalt on eemaldatud katlamaja vanad hooned. Nende asemele on ehitatud uued multifunktsionaalsed hooned. Hoonete alumised korrused võivad olla kasutatavad poodide, kohvikute või büroodena, ülemised korrused on elamiseks. Hoone alumised korrused võiksid olla suurte akendega, sest jalakäijatel on linnas parem jalutada, kui saab vaadata väljapandud kaupa või heita pilgu majadesse (Jan Gehl 2015). Hooned oleksid kahekolme korruselised. Hoonetele on ligipääs autodega maja tagant.

KUJUNDUSPLAAN

1:4000

[26]

Astmelised platvormid

[31]

Kiiged

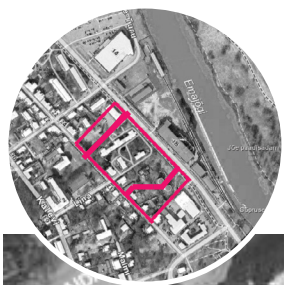
Sadamahoone

Turu tänava uus hoone

Joonis 26. Turu tänava kujundusplaan

N 1:500

Joonis 27 ja 28. Ühendused Karlovaga

KUJUNDUSPLAAN ROHEÜHENDUSED KARLOVAGA

Parema kontakti loomiseks jõearse haljasala ja Karlova vahel on Turu tänava äärde loodud **kaks roheühendust**. Ühendused on kohtades, kus asusid hooned/rajatised, mis olid inimeste poolt kasutusest jäetud.

Loodavad ühendused Karlovaga algavad **Aleksandri tänavalt**. Ühendusteks on **kergliiklusteed**, mida ümbritsevad **puudealleed**. Kergliiklustee jätkub Turu tänaval **ülekäigurajaga**, et kergliiklejatel oleks mugav saada otse jõearsele alale. Sõidutee ohutumaks ületamiseks on tee keskel muruga **ohutussaar**.

Alleedes kasutatavaks puuks on **hõbevaher** (*Acer saccharinum*), kuna antud liik on külmakindel, mullastiku suhtes vähenõudlik ja kiire kasvuga (Hariduskeskus, hõbevaher). Lisaks on puu sügisel kaunist värvi ning kasvukoht võib olla antud liigil nii päikseline kui ka varjuline (Juhani puukool, hõbevaher).

[25]

Hõbevaher

Roheühendusel on inimestel võimalus istuda ja puhata puude all olevatel **pinkidel**. Pingid asetsevad **ümber puude tüvede** ja on ümmarguse kujuga. Pinke on ka hea kasutada kellegi ootamiseks või teiste kergliiklejate jälgimiseks. Ühenduste otstes olevaid pinke on hea kasutada kokkusaamiskohana.

[24]

Alleepink

[20]

Puisniit

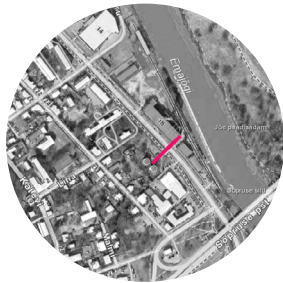

[28]

Alleeäärse ala pink

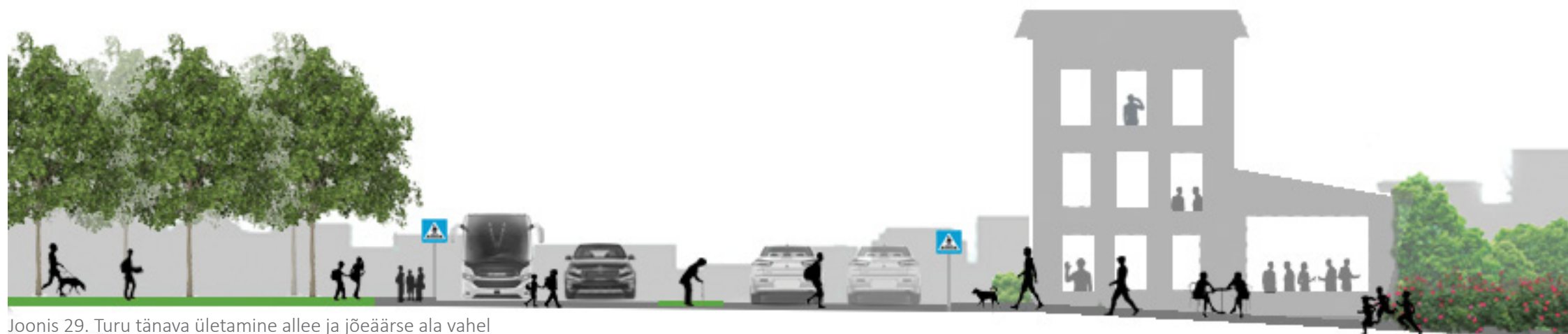
Sõpruse silla poolse roheühenduse ääres on ala, kus on hajusalt puud ja põõsad ning koha üldilme on sarnane **puisniiduga**. Alal on mõned **pingid laudade ja seljatugedega**. Neid saab kasutada näiteks pikniku pidamiseks või muul otstarbel.

LÕIKED

ROHEÜHENDUSED KARLOVAGA

Joonis 29. Turu tänava ületamine allee ja jõeäärse ala vahel

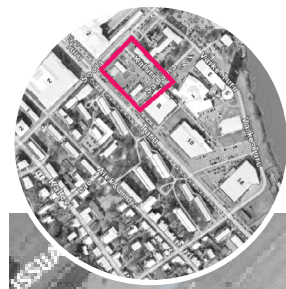
1:150

Joonis 30. Allee Karlova ja Turu tänava vahel

1:50

KUJUNDUSPLAAN ÜHENDUS KESKLINNAGA

N 1:1000

Joonis 31 ja 32. Jalakäijate tänava pikendus

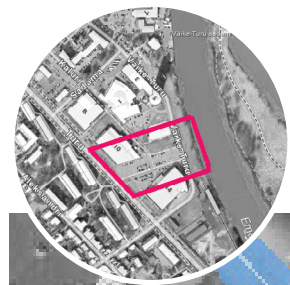
Selleks, et jalakäijatel oleks ohutum Turu tänava platsile ja rohealadele jõuda, on loodud Circle K ja hotell Tartu vahelisele alale AHHA kõrval olevale **jalakäijate tänavale pikendus**. Kui ühendus on parem, siis toob see ka rohkem inimesi Turu tänavat kasutama. Samuti on teed hea kasutada bussijaama jõudmiseks.

Hetkel on alal McDonald's, mille ees on autoparkla. Jalakäijad peavad McDonald'sisse jõudmiseks läbima autode rägastiku. Uuel kujundusel on **autod ja jalakäijad üksteisest eraldatud**. McDonald'si esine ala on mõeldud ainult inimestele ja tagumine ala parkimiseks. McDonald'si *drive in* jääb samuti McDonald'si taha.

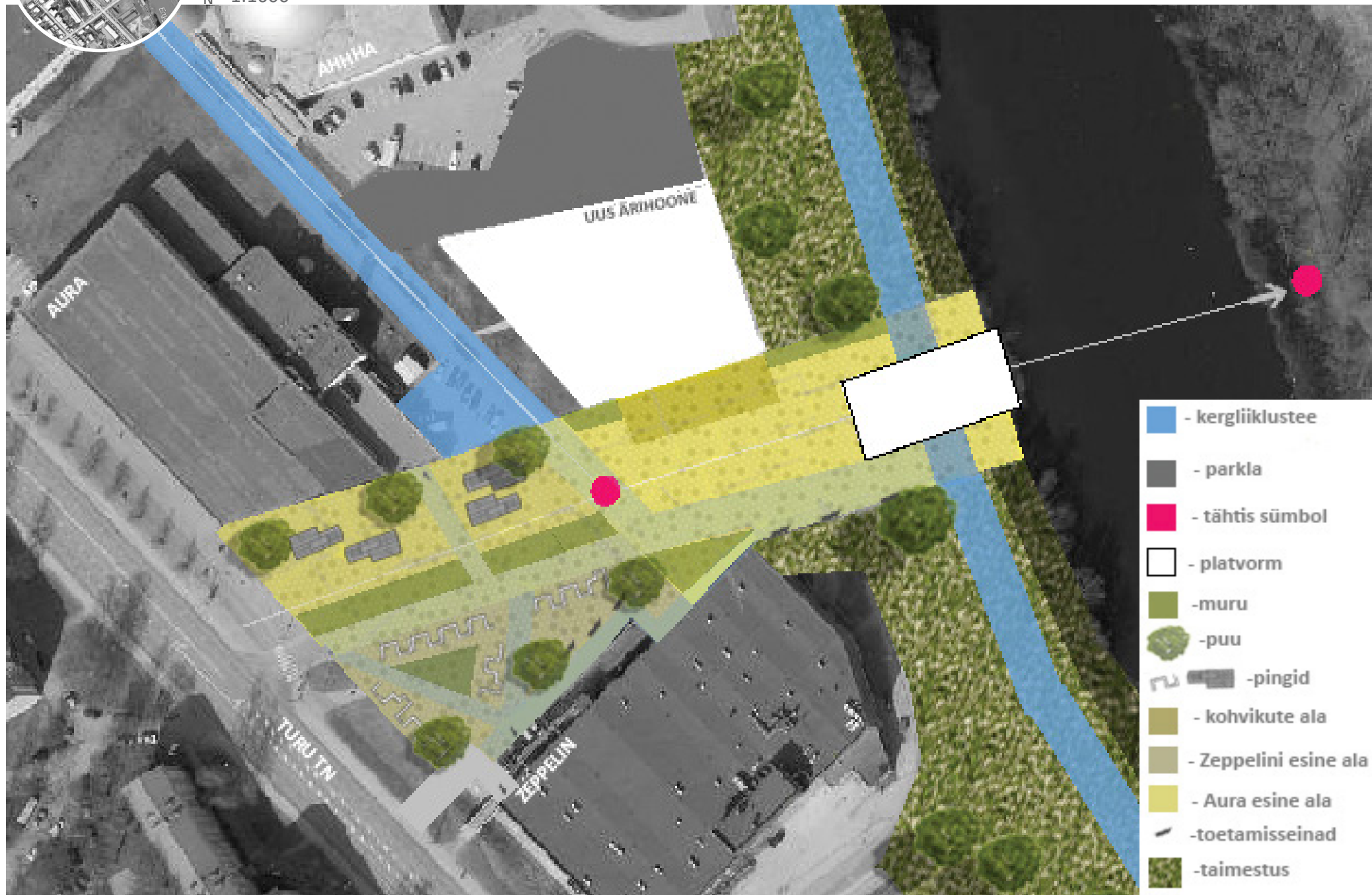
Tänaval on inimestele peatumiseks **istutusaladega pingid** ja tänavat piiritleb **tänavavalgustus ning kivist äär**. Vaadet autodele on varjatud **hekkide ja puude** abil.

KUJUNDUSPLAAN PLATS

N 1:1000

Aura ja Zeppelini vaheliselisel parkimisalal on platsile iseloomulik **sruktuur** ja ümbritsevad maakasutustufunktsioonid on **avalikku laadi**.

Selgema piiritlemise ja parema struktuuri jaoks on alale loodud **uus ärihoone**. Hoone on sobiv koht kohvikutele, sest ilusama ilma puhul saavad need laieneda platsile nagu kohvikud Raekoja platsilgi. Hoones võib olla ka büroosid ja kontoreid. Autod saavad parkida uue ärihoone taha parklasse, kuhu saab sõita sadama tänava kaudu. Samuti on Zeppeliniil olemas maaalune parkla.

Platsi kujundusel on arvestatud inimeste **liikumis-suundadega ja olemasolevate hoonete funktsioonidega**.

Aura ja Zeppelini esistele aladele on loodud erinevate **funktsioonidega pinke**, kuna nende hoonete ees on inimeste tegevus tihti kellegi/ millegi **ootamine**.

Näiteks ootavad ujumistrenni minejad trenni algust või lapsevanemad lapse trenni lõppu. Samuti võib seal oodata ka kaaslast, kellega koos ujuma minna.

Zeppelini ees oodatakse näiteks, kuni kaaslane poes ära käib.

Kõrgema haljastusega on loodud ka **varjulisemaid kohti** ootamiseks.

Joonis 33. Platsi kujundusplaan

Nurgeline pink

Nurgeline pink

Pink on nurgelise disainiga, et inimesed saaksid suhtlemiseks üksteisega vastastikku istuda. Samuti saavad nad valida, kas soovivad istuda näoga möödakäijate poole või Zeppelini suunas.

Toetamissein

Toetamissein

Seinale saab oodates oma selga toetada ja puhata. Alumisele osale saab ka toetada oma poekotte või sellel istuda.

Multifunktsionaalne pink

Multifunktsionaalne pink

Pinki saab kasutada istumiseks, ronimiseks/mängimiseks või pikniku pidamiseks. Kui näiteks vanemad tulevad kohvikusse sööma, saavad nende lapsed samal ajal Aura-esistel pinkidel turnida.

[27]

[30]

[23]

Platsi keskel on **latika** ja üle jõe asuval kaldal **kalamehe** kuju. Turu tänaval on sadam, mida kasutavad kalurid ja latikas on Emajõe kõige levinum kalaliik (Eesti Loodushoiu Keskus). Kujude kaks osa on inspireeritud Suudlevate Tudengite skulptuuri kahest poolest, milleks on poiss ja tüdruk.

Vaatekoridor avaneb platvormilt üle jõe olevale monumendile ja Annelinnale. Platsi keskel olevale monumendile avaneb vaatekoridor kolmest kohast - platvormilt, jalakäijate teelt ja sõiduteelt.

Platsi **fookuspunktiks** on jõe ääres asuv kolmetasandiline **vaateplatvorm**, mida läbib kergliiklustee. Platvorm on monumente **ühendavaks lüliks**, sest selle disainis on kasutatud elemente, mis meenutavad kalavõrku. Samuti on platsi sillutis kõrgemalt vaadates kalavõrgu moodi (J. Green, More Paver Power) .

LÕIGE PLATS

LATIKAS

PLATVORM

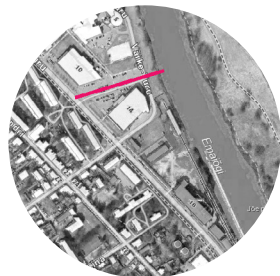

KALAMEES

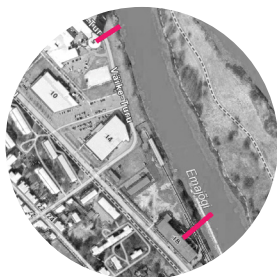

KUJU ÜKS POOL ÜHENDAV ELEMENT KUJU TEINE POOL

Antud plats oleks hea koht kontsertide korraldamiseks. Platvormi saab kasutada lavana ja seda läbiv kergliiklustee suletakse. Publiku saab paigutada uue ärihoone ja Zeppelini vahelisele alale.

Joonis 34. Platsi lõige

LÕIKED

ÜHENDUS JÕEGA

Parema jõe leigipääsetavuse jaoks on Turu tänavale loodud jõeäärne **kergliiklustee**. Kergliiklustee ääres on kahes kohas jõepealsed **astmelised platvormid**.

Joonis 35. Ühendus jõega Tigutorni juures

Joonis 36. Ühendus jõega katlamaja korstna juures

Sadama ala säilis ning sinna lisandus **sadamat teenindav hoone**. Hoone on ehitatud vastavalt kalda järsule kaldele. Hoones võiks olla võimalus laenutada näiteks kalastustarbeid, pidada koosolekuid või seminare. Peale selle võiks seal olla ka kohvik. Hoone tagab ka parema järelvalve paatidele.

Paatide parkimiseks ja nendele ligipääsuks lisandus jõe peale **paadisild**.

HALJASTUSE KONTSEPTSIOON

BOTAANIKAAED VOL 2

Joonis 37. Botaanikaaed vol 2 haljastusplaan

Haljasala taimmaterjal läheb Kesklinna poolt Sõpruse silla poole madalamast kõrgemaks. Jõe ääres säilib seal olemasolev taimeistik, milleks on enamasti pajud ja pilliroog. Taimi valides on arvestatud sellega, et ala asub sõidutee ning jõe ääres.

Botaanikaaia ala on jagatud kolmeks erineva taimeistikuga osaks:

Pinnakattetaimed

Pinnakattetaimedeks on nii puhmikulised kui võsundilised taimed. Sellised taimed rikastavad igavat ala uhke taimevabaga ja on alternatiiviks murule. Lisaks pakuvad nad erinevalt murule õite, viljade ja värvide vaatamängu. (Kristiina Hellström)

Alal puude ja põõsaste alla saab istutada varjutaluvaid ja lagedamale alale päikselise kasvukoha taimi.

Istutusala pinnakattetaimedega
(Kristiina Hellström)

Vähest hoolet vajav püsilillede istutusala (preeriaaed)

Antud ala põhitaimedeks on hilja õitsevad püsikud ja kõrrelised. Kuna sellist sorti taimed suudavad vastu pidada erinevatel muldadel ja erinevates tingimustes, on nad haljastuses kasutamiseks väga sobivad. Hea efekti annavad suured istutusasad. Preeria taimeistik on dünaamiline, sest erinev ilmastik soosib teatud liike ja pärsib teisi. (Kristiina Hellström)

Preeriaaed
(Kristiina Hellström)

Lilleaas

Lilleaasad on enam-vähem looduslikud taimede kooslused, kus kasvavad nii lilled kui ka kõrrelised. Aasad õitsevad rikkalikumalt kevadel ja varasuvel, kuid seal võib olla ka hilisemaid õitsejaid. Lilleaasad toetavad looduslikku elustikku, nagu seda on liblikad, mesilased, linnud ja pisiimetajad. Samuti võivad aasad olla väga värvikirevad ja õiterohked. (Kristiina Hellström)

Lilleaas
(Kristiina Hellström)

BOTAANIKAAED VOL 2

PINNAKATTETAIMEDE ALA

VÕSUNDILISED

Foto 6. Vösundilised pinnakattetaimedega istutusosal

Hooldamine:

Kui terve maapind on taimevaibaga kaetud, siis takistab see umbrohtude teket ja nende levikut. Umbrohtu tuleb tõrjuda, kuni pinnakattetaimedest on moodustunud tihe vaip. Umbrohutõrjet ja agressiivsete püsikute ohjeldamist tuleb teha vajadusel. Multšimisega saab umbrohud kõige paremini kontrolli alla.

Pinnakattetaimede vaip muudab ja põõsaste ala hooldamise lihtsamaks. Puid ja põõsaid ei kahjustata siis trimmerite ja muruniidukitega.

PUHMIKUD

Foto 7. Puhmikud pinnakattetaimedega istutusosal

Kastmine võib olla vajalik põuasel perioodil.

Regulaarne väetamine on hea nii pinnakattetaimedele kui ka puudele ja põõsastele.

Jagamine ja ümberistutamine iga 5-10 aasta tagant võib olla mõnede liikide jaoks elujõulise säilitamiseks vajalik.

(Kristiina Hellström)

BOTAANIKAAED VOL 2

PÜSILILLEDE ISTUTUSALA

PÜSILILLED

Foto 8. Püsililled preeriaias

KÖRRELISED

Foto 9. Kõrrelised preeriaias

Hooldamine:

Umbrohtudega on tarvis võidelda seni, kuni taimed piisavalt suured, et ise umbrohtusid alla suruda. Kõrreliste juured ei lase umbrohtudel tekkida.

Enamasti on vaja niita või trimmerda üks kord aastas. Tagasilõikust saab teha korraga suurel alal kas trimmerdades või minitraktori taga oleva koodiga.

Viljakatel muldadel kasta ja väetada pole üldjuhul vaja.

Haigused ja kahjurid pole enamasti probleemiks, sest koosluse looduslik ilme varjab väiksemaid iluvigu.

(Kristiina Hellström)

BOTAANIKAAED VOL 2

LILLEAAS

Foto 10. Lilleaasa liigid

Hooldamine:

Lilleaasa niitmine on oluline hooldusvõte, et säilitada aasa struktuuri, tasakaalu ja liigirikust. Niitmistihedust ja niitmise aega saab varieerida, saavutamaks struktuurset ja liigilist mitmekesisust ning pikendamaks õitseaega. Niitmisvajadus sõltub mulla toitainetesisaldustest ja ala otstarbest.

Kui aasal tahetakse suurendada liigirikkust, siis on oluline hooldusvõte heina kogumine ja selle eemaldamine.

Foto 11. Lilleaasa liigid

Oluline osa on ka äestamine, sest kui aasal loomi ei karjatata, muutub taimevaip liiga tihedaks. Äestamine on mullakooriku hävitamine, tihenend mulla õhustamine ja umbrohutõrje.

Esialgu võivad probleemiks kujuneda umbrohud. Osad neist võivad niites ja hoolduse läbi kaduda. Häirivad umbrohud tuleb herbitsiidiga pritsida või välja juurida.

Lilleaasad ei vaja lisakastmist ega väetamist.

(Kristiina Hellström)

PROTSESSI PLAAN

LILLEAAS

2018 Rajamise faas

Esimesel aastal on lilleaasal domineerivaks üheaastased taimed, milleks on nii umbrohud kui ka külvatud kultuurtaimed (Kristiina Hellström). Olukord näeb välja tehislik. Suured on juba enne olemasolevad puud ning toimub taimmaterjali istutamine.

2020 Lisanduvad liigid

Kui lilleaas on rajatud külvi teel, siis esimestel aastatel arenevad kiiresti pioneerliigid ja kasv on väga jõuline. Järgnevatel aastatel lisanduvad aeglasema arenguga liigid ja kasv taltub, sest hulk toitaineid on juba seotud arenevasse taimkattes. (Kristiina Hellström) Aasale on elama tulnud mõned putukad, linnud ja väiksemad loomad. Istutatud puud on kasvanud natuke suuremaks.

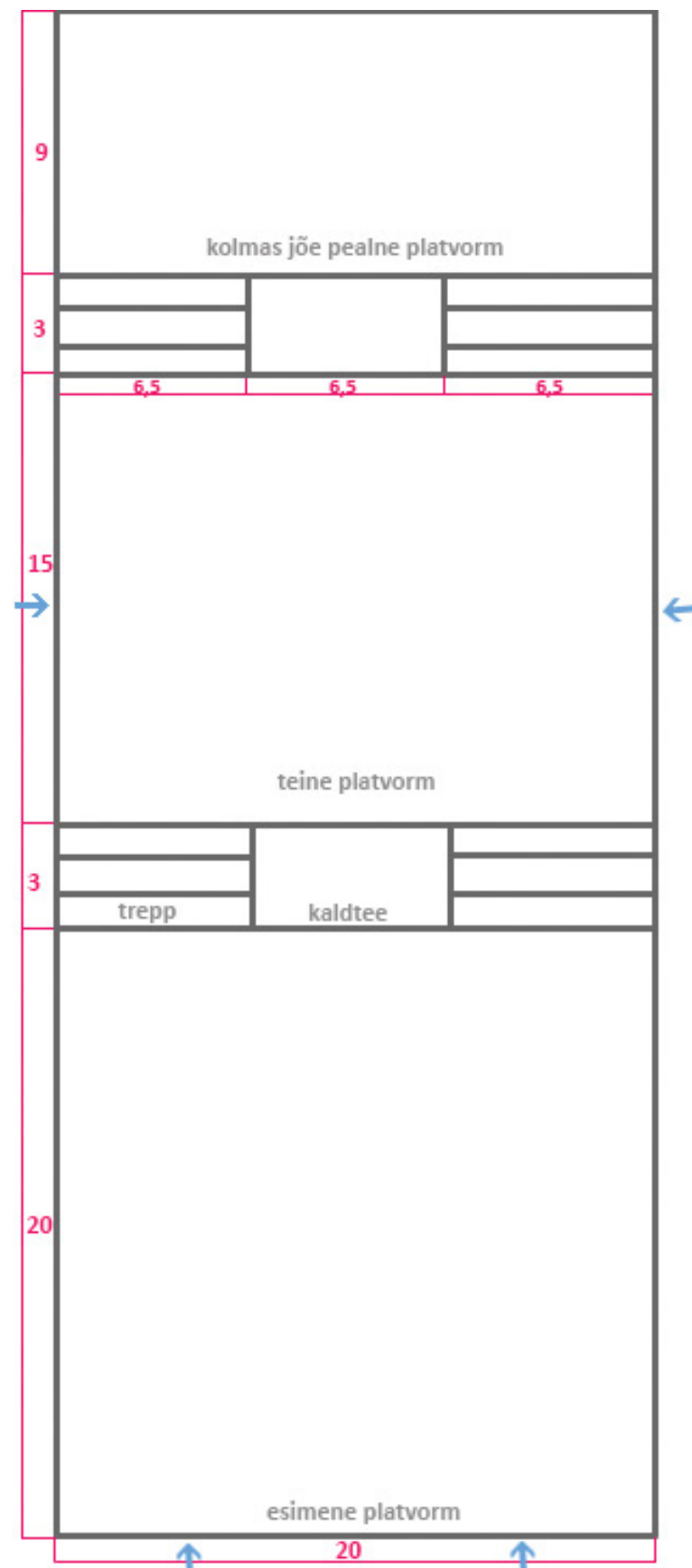
2022 Stabiilne kooslus

Lõpuks kujuneb välja suhteliselt stabiilne kooslus, mille tasakaal sõltub hooldusest, mulla viljakusest ja ala looduslikust taustsüsteemist (Kristiina Hellström). Aasal on palju putukaid, linde ja väiksemaid loomi.

Joonis 38. Lilleaasa protsessiplaan

DETAILID

PLATVORM

Joonis 39. Platsil asuva platvormi joonis seest

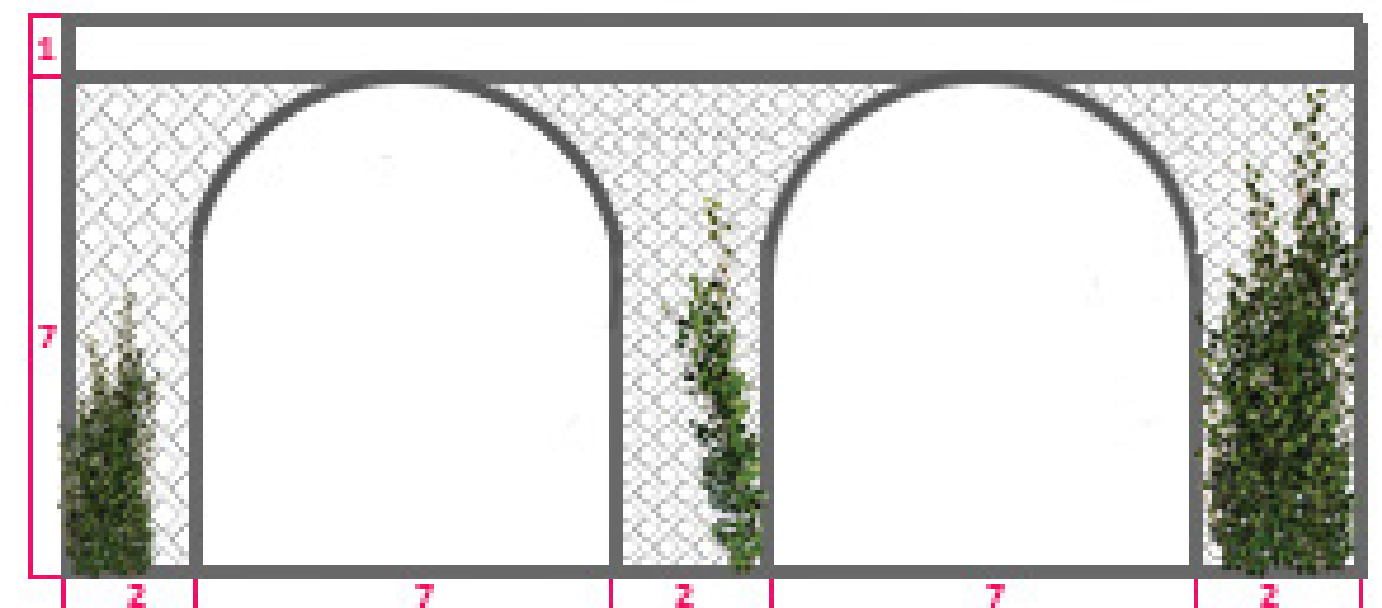
1:200

Platsi lõpus jõe ääres on **kolmetasandiline platvorm**. Platvormil on katus ja see on ehitatud vastavalt maastikule.

Platsi poolt saab platvormi siseneda kahe kaarekujulise ava kaudu. Platvormi keskmisest osast **läheb läbi kergliiklustee**. Platvormi viimane osa **ulatub jõe peale** ja sealt avaneb vaade Annelinnale ning kalamehe kujule.

Kuna platvorm on kahe monumendi vaheline ühendav lüli, siis on selle kujunduses kasutatud elemente, mis meenutavad **kalavõrku**. "Kalavõrgu" küljes saavad kasvada ronitaimed.

Platvormi erinevaid osasid ühendavad omavahel trepid ja kaldteed.

Joonis 40. Platsil asuva platvormi eestvaade

1:100

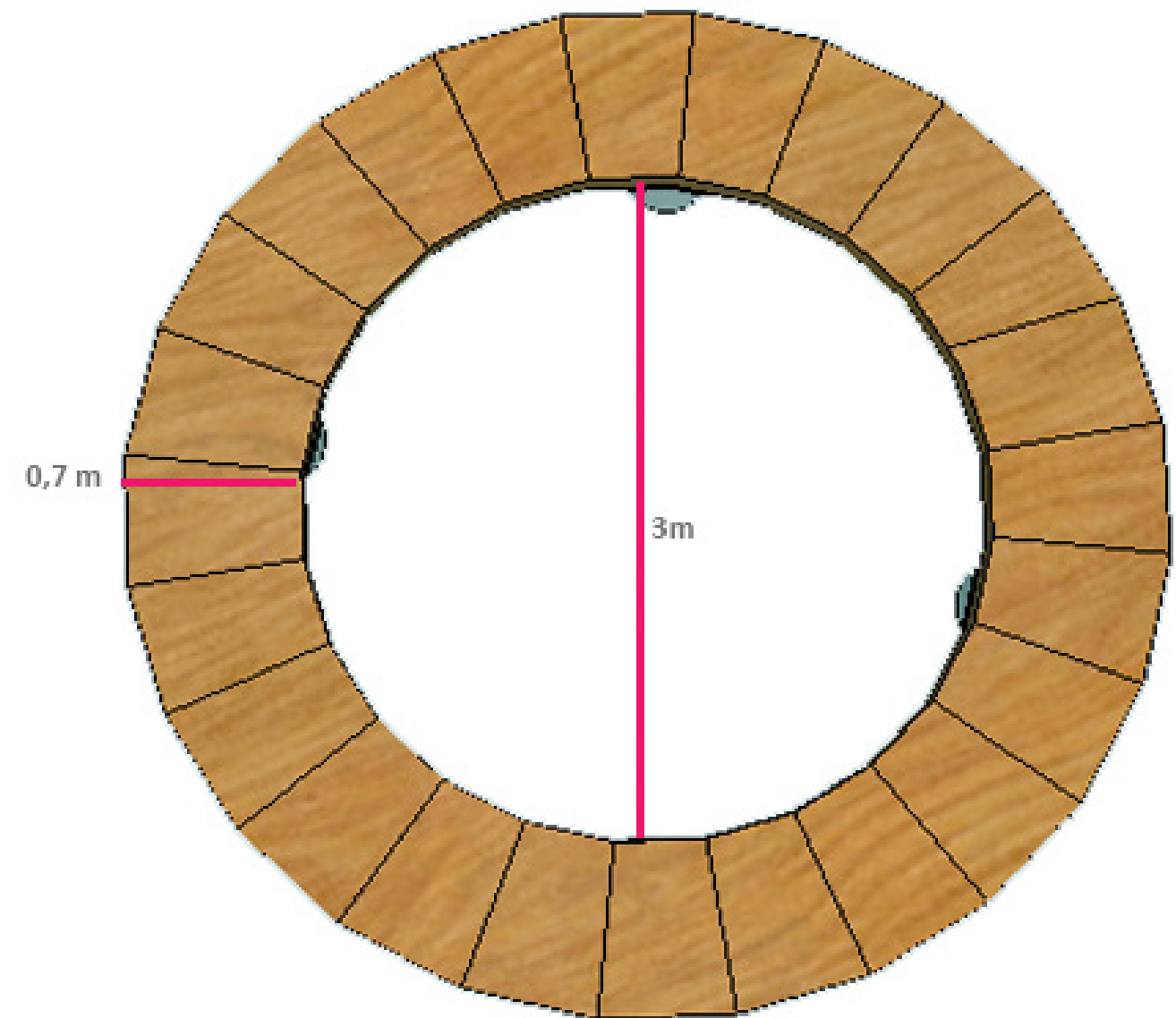

DETAILID

ALLEEPINK

Aleksandri ja Turu tänava vahelistel alleedel asetsevad pingid puude tüvede ümber. Pingi ülemine istumise osa on tehtud puidust ja jalad betoonist. Pingil saab selga toetada vastu puutüve. Istudes saab jälgida alleel liiklevaid inimesi, kedagi oodata või puhata.

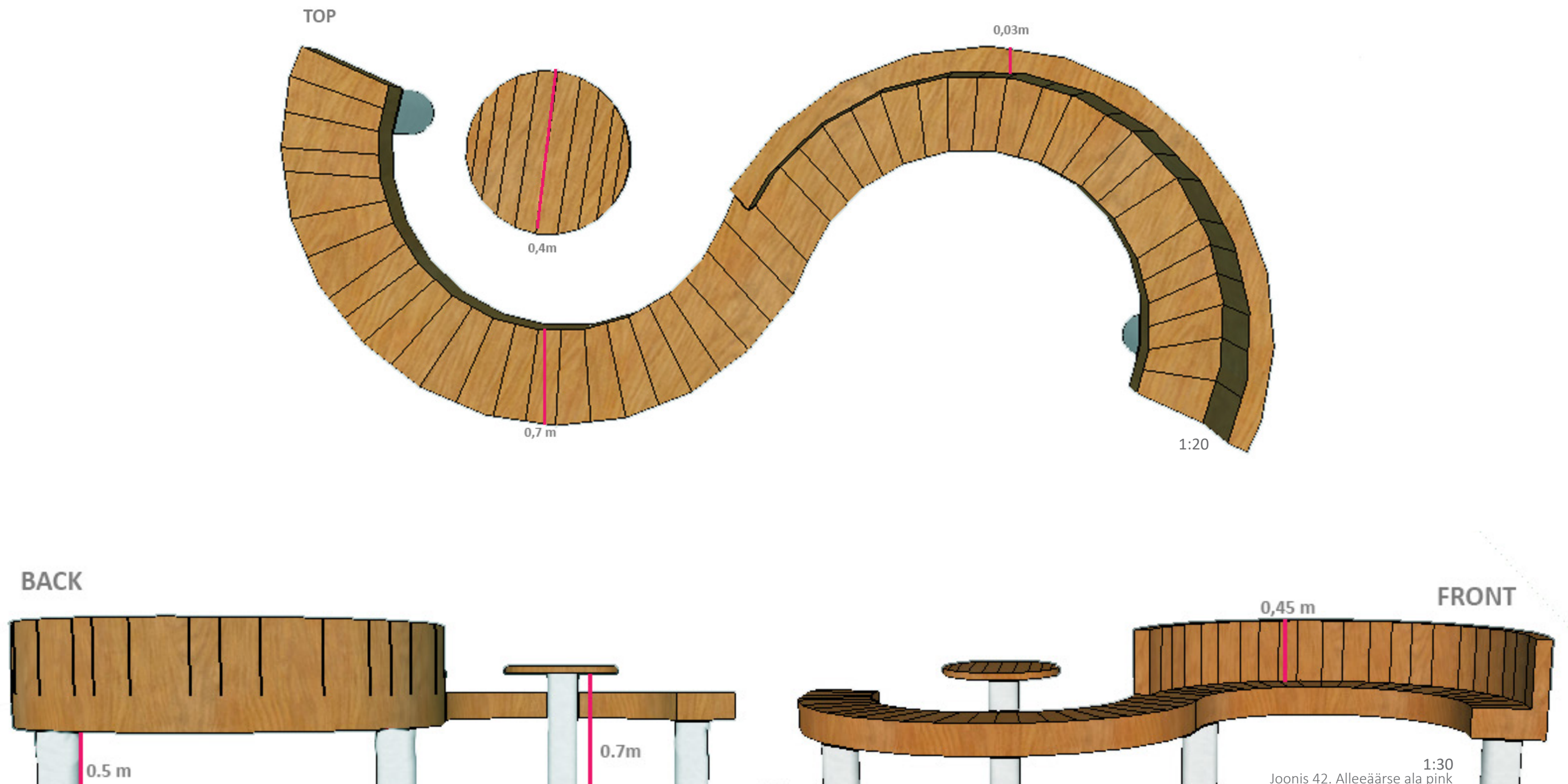

1:30
Joonis 41. Pink alleel

DETAILID

ALLEEÄÄRSE ALA PINK

Allee ääres puisniidu ilmelisel alal on kahe poolkaare kujulised pingid. Pinkide istumise osa on tehtud puidust ning pingi ja laua jalad betoonist. Pingi üks kaar on seljatoega ning pingi teise kaare ees on laud. Pinki on hea kasutada pikniku pidamiseks või sõpradega istumiseks.

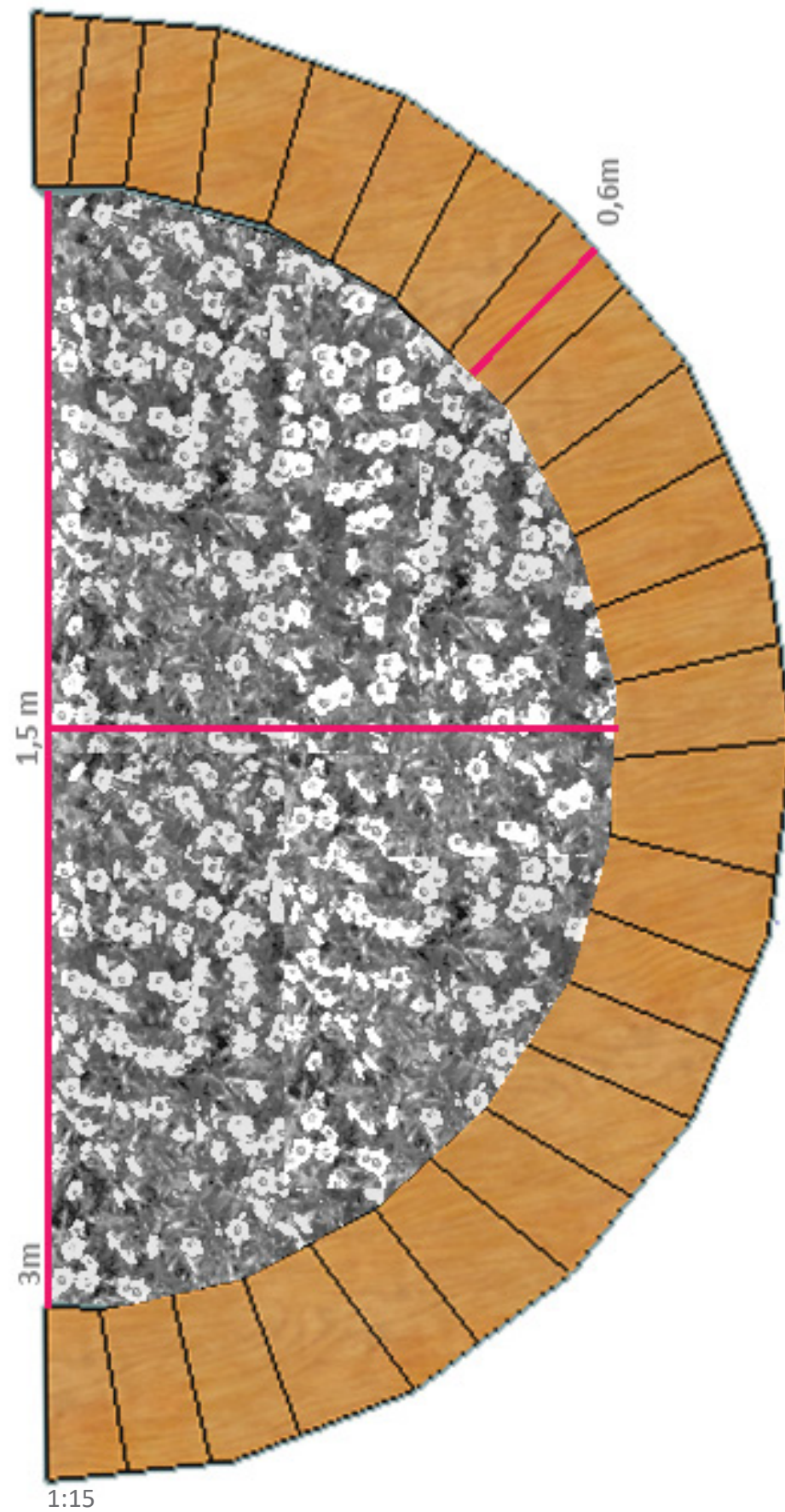
Joonis 42. Alleeäärse ala pink

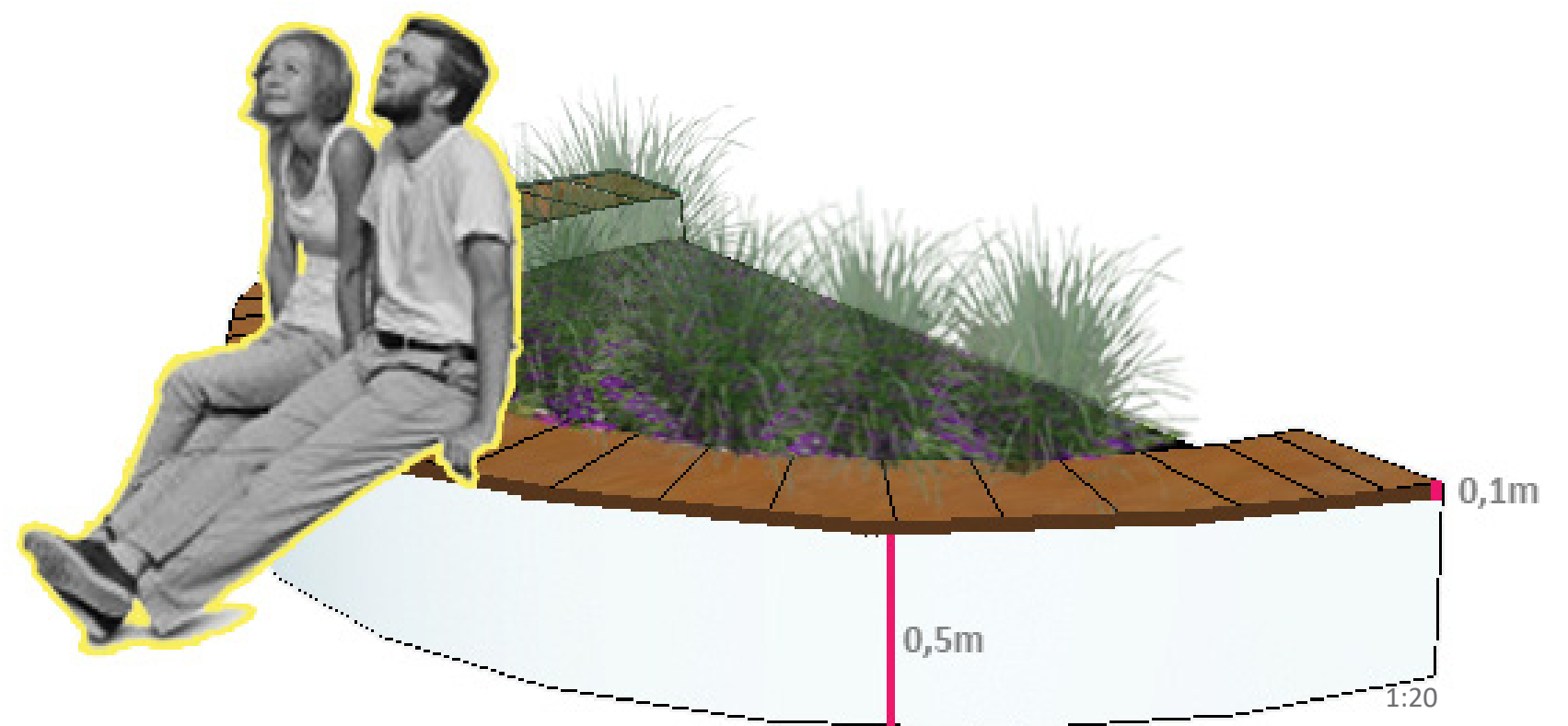
DETAILID

JALAKÄIJATE TÄNAVA PINK

Jalakäijate tänaval on kaarjad pingid istutusaladega. Istutusala jääb pingi sisse ja selle ümber saab puidust osal istuda. Pingi alumine osa on valatud betoonist. Istutusalaga pink toob rohelust ka Kesklinna.

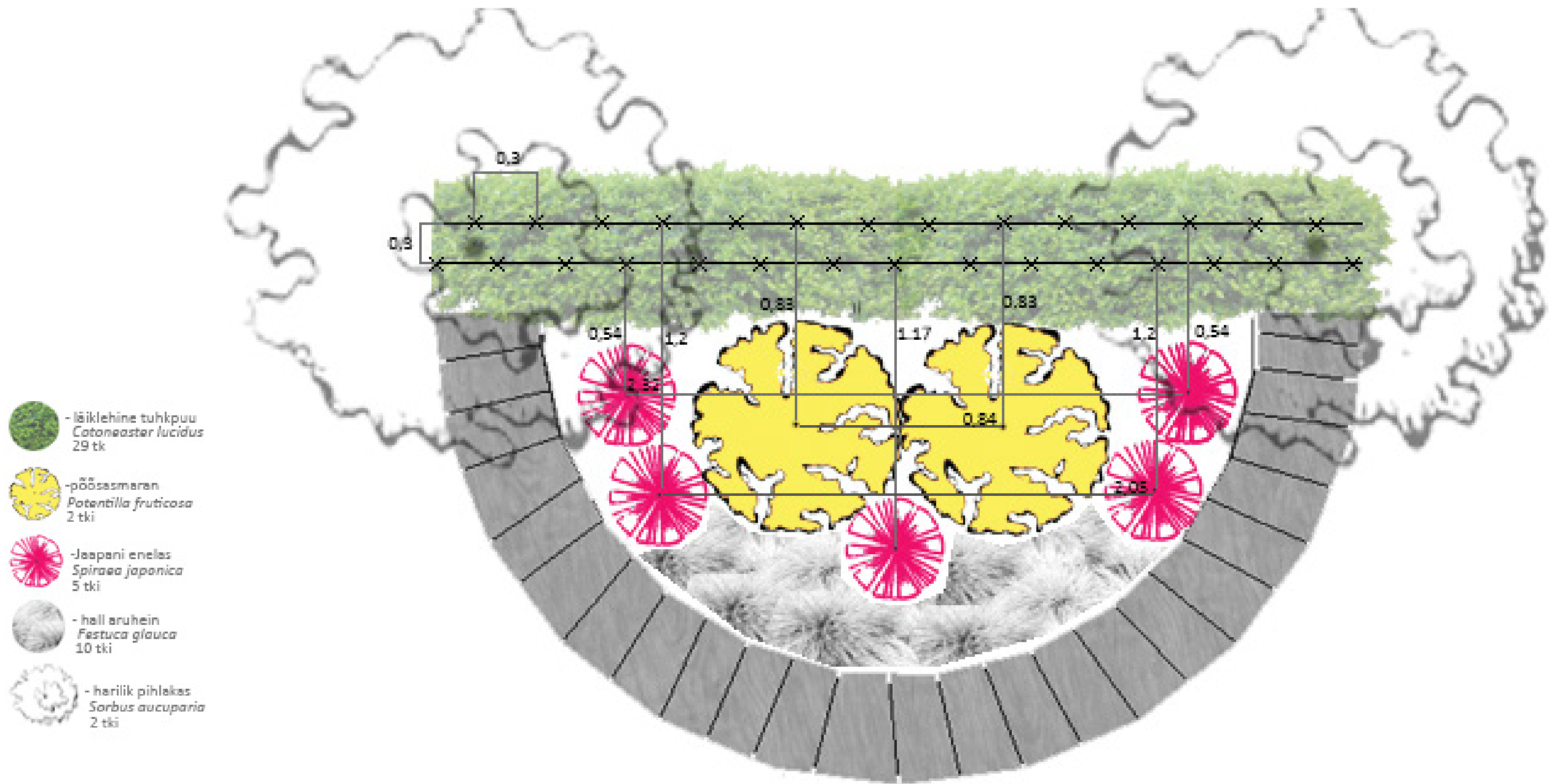
1:15

Joonis 43. Pink istutusalaga jalakäijate tänaval

HALJASTUSPLAAN

JALAKÄIJATE TÄNAVA PINK

1:20
Joonis 44. Jalakäijate tänaval asuva pingi istutusala haljastusplaan

Läikiv tuhkpuu
Cotoneaster lucidus

Kõrgus: 1,5-2,5 m
Tumeroheline, sügisel värvub punakaks.
Õitseb: juuni

[32]

Harilik põõsasmaran “Elisabeth”
Potentilla fruticosa

Kõrgus: 0,7 m
heleroheline
Õitseb: juuni-oktoober

[35]

Jaapani enelas “Little Princess”
Spiraea japonica

Kõrgus: 0,5 m
heleroheline, sügisel erkpunane
Õitseb: juuni-juuli

[34]

Hall aruhein “Elijah Blue”
Festuca glauca

Kõrgus: 0,2 m
sinihall
Õitseb: mai-juuni

[33]

HALJASTUSPLAAN PÜSILILLEDE ISTUTUSALA

Antud haljastusplaan on tehtud kahe kergliiklustee vahelisest püsililled istutusalast. Ala keskel on kolm punast tamme, mida ümbritsevad vaheldumisi püsililled ja kõrreliste grupid. Püsililled ja kõrreliste sordid on valitud värvide järgi, ning istutusalale pandud vastavalt nende kõrgustele- madalam tee ääres ja kõrgemad ala keksel.

- - aedmonarda "Red" *Monarda didyma*
- - sügisheleenium "Siesta" *Helenium autumnale*
- - karvane päevakübar "Cherry Brandy" *Rudbeckia hirta*
- - verev vesikanep *Eupatorium purpureum*
- - purpur siilkübar "Magnus" *Echinacea purpurea*
- - kaunis kukehari "Brilliant" *Sedum spectabile*
- - teravöeline kastik "Overdam" *Calamagrostis acutifolia*
- - luht- kastevars "Bronze Veil" *Deschampsia cespitosa*
- - hiina siidpööris "Malepartus" *Miscanthus sinensis*
- - hall aruhein "Elijah Blue" *Festuca glauca*
- - Hollandi lauk "Purple Sensation" *Allium hollandicum*
- - punane tamm "Aurea" *Quercus rubra*

HALJASTUSPLAAN

PÜSILILLEDE ISTUTUSALA

Aedmonarda "Red"
Monarda didyma

Kõrgus: kuni 0,8 m
Õied: punased
Õitseb: juuni- august

[47]

Purpur siilikübar "Magnus"
Echinacea purpurea

Kõrgus:kuni 1 m
Õied: roosad
Õitseb: juuli- august

[36]

Teravõieline kastik "Overdam"
Calamagrostis acutifolia

Kõrgus: kuni 1 m
Õied: kahvaturoosad
Õitseb: juuni- august

[43]

Karvane päevakübar "Cherry Brandy"
Rudbeckia hirta

Kõrgus: kuni 0,5 m
Õied: punased
Õitseb: juuli-oktoober

[46]

Kaunis kukehari "Brilliant"
Sedum spectabile

Kõrgus: 0,40 m
Õied: roosad
Õitseb: august- oktoober

[39]

Hiina siidpööris "Malepartus"
Miscanthus sinensis

Kõrgus: kuni 2 m
Õied: pruunikaspunased
Õitseb: sügisel

[45]

Sügisheleenium "Siesta"
Helenium autumnale

Kõrgus: kuni 1,5 m
Õied: punased
Õitseb: juuli- september

[37]

Hollandi lauk "Purple sensatsion"
Allium hollandicum

Kõrgus: 0,80 m
Õied: lillad
Õitseb: mai- juuni

[41]

Luht-kastevars "Bronze veil"
Deschapsia cespitosa

Kõrgus: 0,60- 0,90 m
Õied: proksjasrohelist
Õitseb: juuni-august

[44]

Punane tamm "Aurea"
Quercus rubra

Kõrgus: 30-40 m
Lehed: tumerohelised, sügisel punased

[40]

Verev vesikanep
Eupatorium purpureum

Kõrgus: kuni 2 m
Õied: punakasroosad
Õitseb: juuli-september

[38]

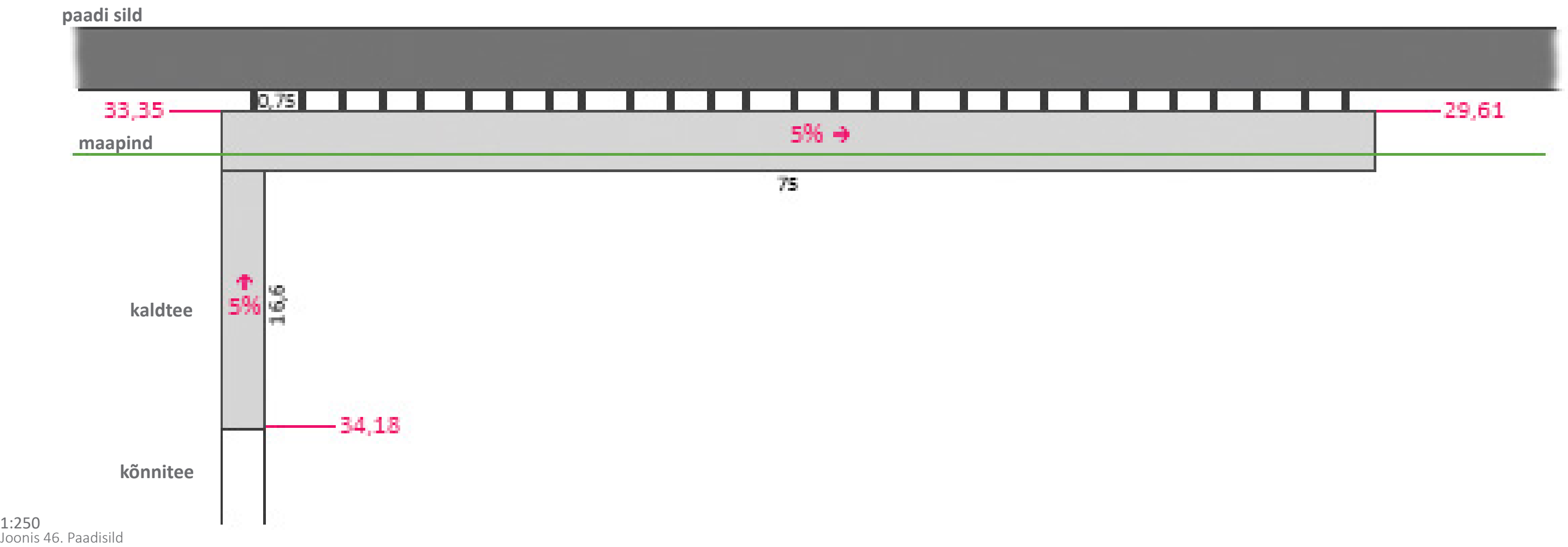
Hall aruhein "Elijah Blue"
Festuca glauca

Kõrgus: 0,40 m
Lehed: hallikas-sinised
Õitseb: mai-juuni

[42]

VERTIKAALNE PLANEERIMINE

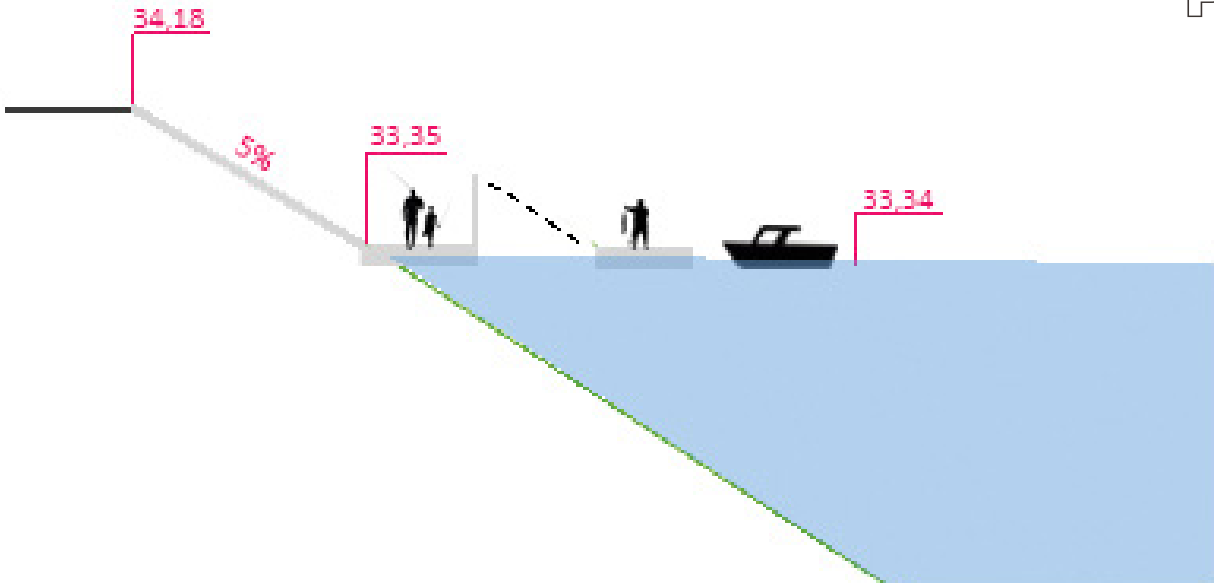

Antud vertikaalne planeerimine on tehtud selleks, et näidata, kuidas on võimalik saada sadama juures asuvale paadisillale. Selleks on ehitatud kaks kaldteed, mis mõlemad on 5% kaldega. Ühe kaldtee osa asub maapinna sees.

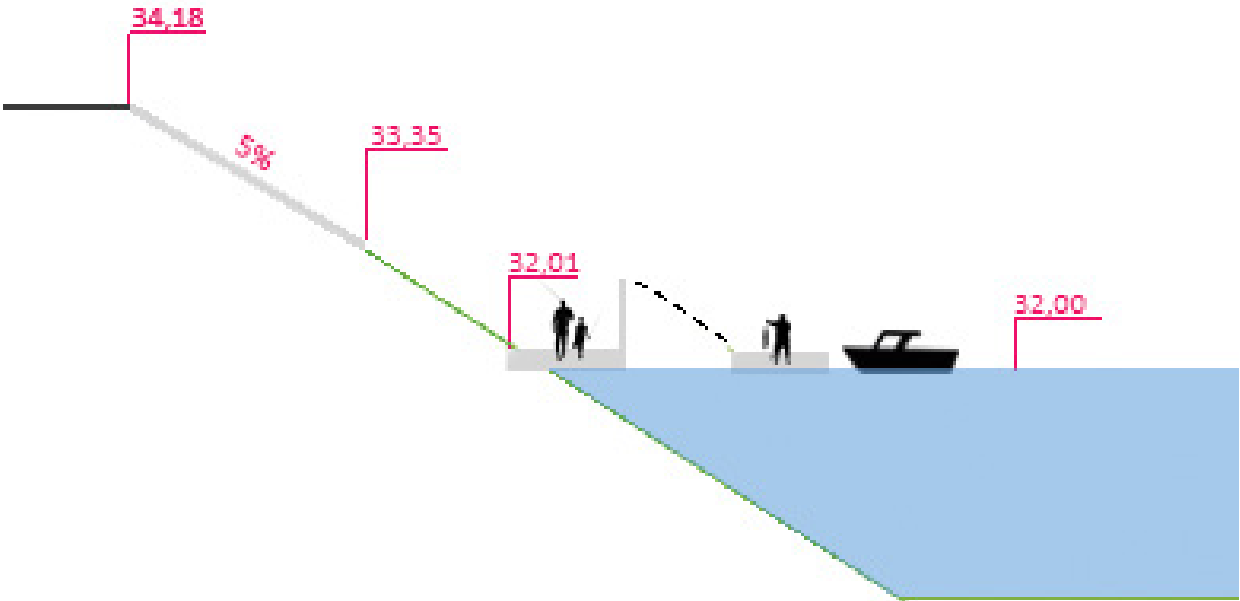
Kuna Emajõe veetase on kõikuv, on vajalik see, et paadisillale oleks võimalik saada nii mõõna kui tõusu ajal. Selleks on iga 0,75 meetri tagant kaldteel klapid, mida saab avada vastavalt veetaseme kõrgusele.

VERTIKAALNE
PLANEERIMINE

Emajõe veetaseme absoluutne maksimum

Emajõe keskmine veetase

Emajõe miinimum veetase

1:400
Joonis 46. Emajõe erinevad tasemed paadisillal

KOKKUVÕTE

In bachelor thesis are made new design for Turu street, which is located in Tartu city centre. Aims of current bachelor thesis was to change Tartu Turu street more attractive for pedestrians and more used by them as it is Turu street opposite street Vabaduse avenue. From area analysis came out street's problems and values. Through the concept scheme, which was Turu street and Vabaduse avenue places comparison, appeared values, what would exist on the Turu street design too. On this basis completed new design of the Turu street.

Käesolevas bakalaureusetöös on loodud uus kujundus Tartu kesklinnas asuvale Turu tänavale. Töö eemärkideks oli muuta Tartus asuv Turu tänav jalakäijatele atraktiivsemaks ja nende poolt rohkem kasutatavaks, nagu seda on Turu tänava vastastänav Vabaduse puistee. Ala analüüsides selgusid tänava probleemid ja väärtused. Läbi kontseptsiooni, milleks oli Turu tänava ja Vabaduse puistee kohtade võrdlus, selgusid väärtused, mis võiksid ka Turu tänaval olemas olla. Sellest lähtudes valmis Turu tänavale uus kujundus.

KASUTATUD ALLIKAD

Eesti kirjandusmuuseum. Kreutzwaldi sajand. Friedrich Reinhold Kreutzwald (1803-1882). http://krzwlive.kirmus.ee/et/lisamaterjalid/ajatelje_materjalid?item_id=165&table=Persons

Eesti loodushoiu keskus. Vee-elustiku väärtuslike elupaikade kaitse. Emajõe kalavarud. https://www.loodushoid.ee/Emajoe_kalavarud_3

Emajõe lodjaselts. Sisevete saatkond. <https://lodi.ee/joekohvik>

Fortum Tartu. AS Tartu Keskkatlamaja http://www.fortumtartu.ee/page.php?lang=1&action=show_page&page_id=3

Hariduskeskus. Hõbevaher. <http://www2.hariduskeskus.ee/opiobjektid/dendro/hobevaher.html>

Jan Gehl (2015). Linnad inimestele. Eesti kunstiakadeemia.

J.Green. More Paver Power. <https://dirt.asla.org/2013/07/11/more-paver-power/amp/>

Juhani puukool. Hõbevaher. <http://juhanipuukool.ee/et/product/hobevaher/>

Kristiina Hellström. HÄID NÄITEID MURUDE, HEINAMAADE, LILLEAASADE JA PÜSILILLEDE ISTUTUSALADE HOOLDAMISEST EUROOPA LINNAPARKIDE PRAKTIKA.

Kultuurimälestiste riiklik register. 6916 Tartu Jaani kirik, 14. saj. <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=6916>

Maa-amet: Geoportaal: X-GIS - Flash <https://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGis>

Nordecon. Tigutorn. <http://www.nordecon.com/projektid/hoonete-ehitus/korterma-jad/tigutorn-i993>

Pinterest. <https://www.pinterest.com/>

Puu tänav (2017). SADAMA KVARTALI PÕHJAPOLSE OSA PLANEERINGUVÕISTLUS

Tartu. Linnakaardid. Tartu linna kergliiklusteed. <http://tartu.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=e462e23eeb8d42768d3937bdce42e583>

Teaduskeskus AHHA. Meist. <http://www.ahha.ee/meist>

V. Kohler. Tartu Postimees (2017). <https://tartu.postimees.ee/4219341/videod-ja-fotod-suur-tulekahju-tartus-kunagine-nakkushaigla-havis-tuleloomas>

Analüüs: Ligipääs jõele pildid

1. Alamy. Emajogi River, Tartu, Estonia, Baltic States, Europe. <https://www.alamy.com/stock-photo-emajogi-river-tartu-estonia-baltic-states-europe-73218075.html>

2. Rahvahääl (2017). Tartlane ei kurda: Emajõe ääred on atraktiivsemad, tõmbekeskus pole enam ainult vanalinn, aga Tasku ümbrus annab veel soovida. <http://rahvahaal.delfi.ee/news/uudised/tartlane-ei-kurda-emajoe-aared-on-atraktiivsemad-tombekeskus-pole-enam-ainult-vanalinn-aga-tasku-umbrus-annab-veel-soovida?id=78997920>

3. Suur Jalutuskäik (2011). Vee vaatamise kohti 591 000 € eest. <http://suurjalutuskai.blogspot.com.ee/2011/11/>

4. Wikimapia. Night Club Atlantis (Tartu) <http://wikimapia.org/6500376/Night-Club-Atlantis>

Analüüs: Vabaduse puiestee ja Turu tänava maamärgid

5. AHHA KESKUS Visit Estonia. AHHA Science Centre, Tartu. <https://www.visitestonia.com/en/ahha-science-centre-tartu-9>

6. BOTAANIKAAED Tartu Ülikool. Uudised. <https://www.ut.ee/et/uudised/tu-botaanikaed-kutsub-hariduse-teaduse-ule-kriitiliselt-motlema>

7. F.R KREUTZWALD Friedrich Reinhold Kreutzwald. Tartu, Tartumaa, Vabaduse puiestee. <http://vanderkrogt.net/statues/object.php?webpage=ST&record=ee095>

8. KAARSILD Äripäev. Kinnisvarauudised (2016). Tartu kaarsild läheb remonti. <http://www.kinnisvarauudised.ee/uudised/2016/03/03/tartu-kaarsild-laheb-remonti>

9. KALEVIPOEG. Wikimapia. Kalevipoeg as Tatra statue of Liberty (Tartu). <http://wikimapia.org/6595511/Kalevipoeg-as-Tatra-statue-of-Liberty>

10. KATLAMAJA KORSTEN Vikipeedia. Tartu keskkatlamaja. https://et.wikipedia.org/wiki/Tartu_keskkatlamaja

11. JAANI KIRIK. Kultuur.Info. Eesti sündmuste teejuht. Tartu Jaani kirik. <http://www.kultuur.info/koht/tartu-jaani-kirik-5>

12. JALAKÄIJATE TÄNAV TURU JA VABADUSE PUIESTEE PARK Google Map. <https://www.google.ee/maps?source=tldsi&hl=en>

13. **JALAKÄIJATE TÄNAV VABADUSE** Nagi. Rüütli tänav Tartus. <http://nagi.ee/photos/Boogieman/19290831>

14. **JÕEKOHIK** Postimees (2015). Tartu linnal puudub Emajõe võim. <https://leht.postimees.ee/3202153/tartu-linnal-puudub-emajoel-voim>

15. **PEETER PÖLLU PLATS** Tartu Postimees (2015). Peeter Põllu juurde tulevad nimelised pingid. <https://tartu.postimees.ee/3173335/peeter-pollu-juurde-tulevad-nimelised-pingid>

16. **RAEKOJA PLATS** Mapio. Eesti, Tartu maakond, Tartu linn. <http://mapio.net/pic/p-43320969/>

17. **SUUDLEVAD TUDENGID** Turismiweb. Suudlevad tudengid Skulptuur. <https://www.turismiweb.ee/et/company/suudlevad-tudengid-skulptuur/7568/>

18. **SÕPRUSE SILD** Tartu Postimees (2010). Sõpruse sillalt hüppas vette mees. <https://tartu.postimees.ee/273783/sopruse-sillalt-huppas-vette-mees>

19. **TIGUTORN** The Skyscraper center. Tigutorn. <http://www.skyscrapercenter.com/building/tigutorn/5344>

20. **TURU SILD** Janno pildileht (2017). Tartu Turu sild. <http://jannofoto.blogspot.com/ee/2017/02/tartu-turu-sild.html>

21. **VABADUSE PUIESTEE PARK** Tartu Postimees (2017). Vabaduse puiestee suletakse esmaspäeva õhtul liikluseks. <https://tartu.postimees.ee/4214827/vabaduse-puiestee-suletakse-esmaspaeva-ohtul-liikluseks>

22. **VABADUSSILD** Vikipeedia. Vabadussild. <https://et.wikipedia.org/wiki/Vabadussild>

Kujundusplaanid

23. Bloglovin. multi- uses. <https://www.bloglovin.com/blogs/heatonheaton-3195125/creativetopography-multi-uses-orpublic-seating-4429419916>

24. Coroflot (2008). Modular Street Furniture. http://www.coroflot.com/rachel_pownall/modular-street-furniture

25. Kristiine aianduskeskus. Acer saccharinum / Hõbevaher. <https://kristiineaiakeskus.ee/Acer-saccharinum>

26. Landezine. Sea Organs. <http://www.landezine.com/index.php/2009/07/198/>

27. Pinterest. SEATING. <https://www.pinterest.com/pin/381820874653319130/>

28. Pinterest. <https://www.pinterest.com/pin/381820874653174308/>

29. Pky. Pildigalerii - Nedrema puisniit. http://www.pky.ee/index.php?option=com_phocagallery&view=category&id=8:nedrema-puisniit&Itemid=7

30. Slow Ottawa. Street furniture. <https://mobile.twitter.com/slowottawa/status/565495970763644928>

31. WVXU (2015). New Swings Open At Smale Riverfront Park <http://wvxu.org/post/new-swings-open-smale-riverfront-park#stream/0>

Haljastusplaan: [Jalakäijate tänava pink.](#)

32. Elise Aed. tuhkpuu, läikiv. https://www.eliseaed.ee/?id=1153&product_id=2504

33. Juhani puukool. Hall aruhein 'Elijah Blue'. <http://www.juhanipuukool.ee/et/product/hall-aruhein-elijah-blue/>

34. Juhani puukool. Jaapani enelas 'Little Princess'. <http://juhanipuukool.ee/et/product/jaapani-enelas-little-princess/>

35. SA Järvelja. Öppe- ja Katsemeeskond. Põõsasmaran. <https://jarvelja.ee/pood/poosasmارانad-ja-enelad/potentilla-fruticosa-harilik-poosasmارانelizabeth/%20file:/C:/ProgramData/caMyciloPs/snp.sc>

Haljastusplaan: Püsilillede istutusala.

36. Aiamaailm. PURPUR-SIILKÜBAR Magnus. <http://www.aiamaailm.ee/siilkubarad/2890-purpursiilkubar-magnus.html>

37. Aiasõber. Heleenium. <https://www.aiasober.ee/liigikirjeldused/31>

38. Calmia. Verev vesikanep. <http://www.calmia.ee/Taimed/Pysilill/vesikanep.htm>

39. Gaden.ee Sedum spectabile 'Brilliant'. http://www.garden.ee/mod_shop_2291d2ec3b3048d1a6f86c2c4591b7e0_Sedum-spectabile-Brilliant-_est

40. Hariduskeskus. Punane tamm. http://www2.hariduskeskus.ee/opiobjektid/dendro/punane_tamm.html

41. Helga taimeaed. Allium hollandicum 'Purple Sensation' Hollandi lauk. <http://www.helga.ee/et/taimeaed-hinnakiri/pusililled/allium-hollandicum-purple-sensation-hollandi-lauk>

42. Juhani puukool. Hall aruhein 'Elijah Blue'. <http://www.juhanipuukool.ee/et/product/hall-aruhein-elijah-blue/>

43. Kristiine Aianduskeskus. Calamagrostis x acutiflora 'Overdam' / Teravaõieline kastik 'Overdam'. <https://kristiineaiakeskus.ee/Calamagrostis-x-acutiflora-Overdam1>

44. SA Järvelja. Õppe- ja Katsemeeskond. Deschampsia cespitosa- luht-kastevars 'Bronzeschleier' sün. 'Bronze Veil'. <https://jarvelja.ee/pood/korrelised/deschampsia-cespitosa-luht-kastevars-bronzeschleier-sun-bronze-veil/>

45. SA Järvelja. Õppe- ja Katsemeeskond. Miscanthus sinensis- hiina siidpööris 'Malepartus'. <https://jarvelja.ee/pood/korrelised/miscanthus-sinensis-hiina-siidpooris-malepartus/>

46. Seemnemaailm. Karvane päevakübar. <https://www.seemnemaailm.ee/index.php?lang=ee&GID=17246>

47. Seemnemaailm. Monarda. <https://www.seemnemaailm.ee/articles/index.php?GID=258>